

**Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında 2.
Sınıf 'Okul Öncesi Eğitim Programları' Dersi
Kapsamında Öğrenci Merkezli Öğretim Programına
İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğretmen Adaylarının
Görüşlerinin İncelenmesi**

Buse Nur Uzun

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Eğitim
Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Temmuz 2020
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Canan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Çise Çavuşoğlu

2. Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel

3. Yrd. Doç. Dr. Gülen Uygarer

ÖZ

Bu çalışmada, Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği öğretmen adaylarının ve öğretim elemanının “Okul Öncesi Eğitim Programları” dersine ilişkin görüşlerini incelemek ve tutumlarını ortaya koymaktır. Yapılan önceki çalışmalar ışığında nitelik ve nicelik bağlamında literatüre katkıda bulunmaktır. Araştırmanın nicel ayağında, Mancır Habib’in (2014) yılında yaptığı çalışmada kullanmış olduğu ‘Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi Ölçeği’ ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanmıştır. Araştırmanın nitel ayağında ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemle Okul Öncesi Eğitim Programları dersini veren öğretim elemanı ile dersi almış olan elli öğretmen adayıyla çalışılmıştır. Anketden elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir ve yarı yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen veriler ise betimsel analiz yöntemi ile araştırmacı tarafından analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Merkezli Eğitim, Okul Öncesi Eğitim Programları Dersi, Okul Öncesi Eğitim Programı

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the opinions of Eastern Mediterranean University (EMU) Primary Education Department Preschool Teacher Teachers and Instructors on the “Pre-School Education Programs” course OOEG 215. In the light of previous studies, it aims to contribute to the literature in terms of quality and quantity. In the quantitative part of the study, the 'Determination of Student-Centered Education Perception and Application Levels Scale of Faculty Members of Education Faculty' and semi-structured interview questions used in the study conducted by Mancır Habib (2014). In the qualitative part of the research, semi-structured interviews were used in order to elicit further details regarding their perceptions and attitudes towards student centered education. With this method, the instructor who gave the Preschool Education Programs course and the teacher candidates who took the course were taken as the whole population of this research study. The data obtained from the questionnaire was analyzed by using SPSS 24 program and the data gathered from the semi-structured interviews were analyzed by using the descriptive analysis.

Keywords: Student Centered Education, Preschool Education Programs Course, Preschool Education Program

TEŞEKKÜR

Evlatları olmaktan her zaman gurur duyduğum, desteklerini bir an olsun esirgemeyen ailem biricik annem Nurgün Uzun ve canım babam Mehmet Uzun' a teşekkürü borç bilirim.

Lisans ve yüksek lisans hayatım boyunca bana yol gösteren değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel'e, bölüm başkanı Doç. Dr. Canan Zeki' ye, araştırma görevliliği için bana şans tanıyan Doğu Akdeniz Üniversitesi'ne en içten sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
1 GİRİŞ	1
1.1 Araştırma İle İlgili Genel Bilgiler	5
1.1.1 Problem Durumu	5
1.1.2 Araştırmanın Önemi	6
1.1.3 Araştırmanın Amacı	7
1.1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	8
1.1.5 Sayıtlar	9
1.1.6 Tanımlar	9
2 ALANYAZIN İNCELENMESİ VE YAPILAN ÇALIŞMALAR	10
2.1 Öğrenci Merkezli Eğitim	10
2.2 Öğrenci Merkezli Eğitimin Önemi ve Amaçları	12
2.3 Öğrenci Merkezli Eğitimde Öğretmenin Rolü	14
2.4 Öğrenci Merkezli Eğitimde Öğrencinin Rolü	17
2.5 Öğrenci Merkezli Eğitimde Okulun Rolü	19
2.6 Öğrenci Merkezli Eğitimde Kullanılan Teknik ve Yöntemler	20
2.7 Program Geliştirme	23
2.8 Program Geliştirme ile İlgili Yapılan Çalışmalar	24
2.9 Eğitim ve Eğitim Programı	26

2.10 Okul Öncesi Eğitim.....	29
2.11 Okul Öncesi Eğitim Programının Yeri ve Önemi	30
2.12 Günümüz Okul Öncesi Eğitim Programında Öğrenci Merkezli Eğitimin Yeri	32
3 YÖNTEM.....	36
3.1 Araştırma Deseni.....	36
3.2 Evren ve Örneklem.....	37
3.3 Gerekli İzinlerin Alınma Süreci	38
3.4 Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci	38
3.5 Verilerin Analizi.....	39
3.6 Araştırmacının Rolü	39
4 BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
4.1 Nicel Verilerin Analizi	41
4.1.1 Araştırmanın Değişkenlerinin Aritmetik Ortalaması (mean)	41
4.1.2 Öğretmen Adaylarının ÖME Üzerindeki Görüşlerinin Analizi	45
4.2 Nitel Verilerin Analizi.....	62
4.2.1 Yarı Yapılandırılmış Öğretim Üyesi Mülakat Analizi	64
4.2.2 Öğretim Üyesinin Yarı Yapılandırılmış Okul Öncesi Eğitim Programları Dersinin Genel Özellikleri Hakkındaki Görüşleri	64
4.2.3 Öğretim Üyesinin Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Merkezli Eğitim ve Program Geliştirme Üzerindeki Görüşleri.....	66
4.2.4 Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Adayları Mülakat Analizi.....	68
4.2.5 Öğretmen Adaylarının Yarı Yapılandırılmış Okul Öncesi Eğitim Programları Dersinin Genel Özellikleri Hakkındaki Görüşleri.....	68

4.2.6 Öğretmen Adaylarının Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Merkezli Eğitim ve Program Geliştirme Üzerindeki Görüşleri.....	71
5 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	76
5.2 Öneriler.....	81
KAYNAKLAR	83
EKLER.....	92
Ek 1: Etik Kurul Uygunluk Yazısı	93
Ek 2: Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	94
Ek 3: Öğrenci Anketi.....	97
Ek 4: Öğrenci Görüşme Soruları.....	98
Ek 5: Öğretim Üyesi Mülakat Soruları	99
Ek 6: Veri Toplama Araçları için İzin.....	101

KISALTMALAR

DAÜ	Doğu Akdeniz Üniversitesi
K.K.T.C	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
ÖME	Öğrenci Merkezli Eğitim
SPSS	Sosyal Bilimler için İstatistik Programı

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Anket Paragraflarının onay derecesi.....	42
Tablo 2: Öğretmenimiz için Aritmetik Ortalama (mean)	43
Tablo 3: Öğrenci için Aritmetik Ortalama	44
Tablo 4 : Öğrenci Merkezli Eğitim için yeterli bilgiye sahiptir.....	45
Tablo 5: Öğrencinin etkinliklere katılımını sağlar.	46
Tablo 6: Öğrenciyi öğrenmeye güdüler.	46
Tablo 7: Öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alır.	47
Tablo 8: Öğrencinin ödev ve proje çalışmalarına göre değerlendirme yapar.	48
Tablo 9: ÖME için öğretmenin eğitime ihtiyacı vardır.....	48
Tablo 10: Öğrencilere sorumluluk verir.....	49
Tablo 11: Öğrenciyi doğru sorularla bilgiye ulaştırır.	50
Tablo 12: Ders materyallerini verimli kullanır.	50
Tablo 13: Öğrenciyi ödüllendirir	51
Tablo 14: Öğrenciye kendini özgürce ifade etme fırsatı verir.	52
Tablo 15: Dersi kitaptan anlatır.....	52
Tablo 16: Öğrenci merkezli eğitimi öğreten bir dersimiz olmalı.....	53
Tablo 17: Yenilikleri takip eder.	54
Tablo 18: Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	54
Tablo 19: Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır.	55
Tablo 20: Bilgiden çok bilgiyi edinme yollarını gösterir.....	56
Tablo 21: Değerlendirmeyi test ile yapar.....	56
Tablo 22: Proje ve ödevlerle ölçme ve değerlendirme yapar.....	57
Tablo 23: ÖME hakkında yeterli bilgiye sahibim.....	58

Tablo 24: Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen tamamen pasiftir.	58
Tablo 25: Geleneksel yöntemde öğrenme daha etkin gerçekleşir.....	59
Tablo 26: ÖME gerekli bir sistemdir.	60
Tablo 27: ÖME' yi uygulamak için daha çok erken.	60
Tablo 28: ÖME fakültemizde işe yaramaz/yaramıyor.	61

Bölüm 1

GİRİŞ

Günümüzde değişen dünya ile ihtiyaçlar ve ihtiyaçların sağlanması için elde edilen çözüm yolları değişmektedir. Bununla birlikte yaşanan değişimler bireylerin yaşamlarını etkilemekle beraber, eğitimi de etkilemektedir. Toplumların değerlerini yeni kuşaklara aktarma yöntemlerinden en yaygın olanı eğitimidir. Eğitim kanalı ile kültürlerin aktarılmasının yanında toplumlar bilgi ve değer yargılarını da aktarır. Gelişmek isteyen toplumların eğitime büyük önem göstermeleri gerekmektedir (Gürsel ve Sünbül, 2014: 3). Eğitim, en genel anlamıyla insanların belli amaçlarına göre yetişme sürecidir. Bu süreçten geçen insan kişiliği farklılaşır. Farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Bireyler doğumlarından itibaren bir öğrenme sürecinin içerisinde. İnsanlar kişiliklerinin temellerini oluşturan bir kısım davranışı aile ortamında kazanır (Fidan, 2012).

Bireylerin öğrenme ve eğitim süreci aile ile tanıştığı ilk günden, okul çağına kadar olan her adımda gerçekleşir. Ailenin fikirleri, düşünceleri, yaşam koşulları ve hayata bakış açılarını öğrendikten sonra bireyler formal eğitim kurumlarına kazandırılarak eğitimlerine devam ederler. Günümüzde okullar eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Eğitim yalnızca okullarda yapılmaz. Eğitim ve öğrenme hayatın her anında iç içe olduğumuz süreçlerdir. Günlük hayattaki eğitim-okul bitişikliği birbirini desteklemektedir. Fakat eğitim denilince okulda anımsatır (Fidan, 2012).

Bireyler okul dışında kendilerini geliştirmeye ve öğrenmeye her an aktif şekilde devam ederler. Öğrenci davranışında istendik değişmelerin oluşabilmesi için uzun bir zamana ve sürekli, tutarlı, kaynaşmış öğrenme yaşantılarının öğrenciyi etkilemesi gerekir (Gürsel ve Sünbül, 2014: 9). Hayatının her zamanında öğrenme ve eğitime devam etmekte olan birey gündelik yaşantı ile birleştirilerek eğitim sürecini tamamlaması kalıcı eğitimi sağlar.

Eğitim toplumların gelişmesini etkilemektedir. Toplumlar geliştikçe iş bölümü çeşitlenir. Meslek yaşamı uzmanlaşmayı gerektirir. Artık birçok bilgi ve becerinin uzmanlarca verilmesi zorunluluk haline gelir. Aile, sokak ve iş yeri gittikçe gelişen ve çeşitlenen teknolojilerin aktarmasını başaramaz. Vatandaşlık görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi herkesin ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile mümkün olur. Belirttiğimiz bu durumlar eğitimin “okul” olarak kurumlaşmasını ortaya çıkarmıştır (Fidan, 2012). Okul eğitimi formaldır. Eğitim belli amaçlara göre önceden hazırlanmış programlara göre yürütülür. Okullarda eğitim planladır (Fidan, 2012). Bireyler belirli yaş dönemlerinde düzenlenmiş olan eğitim programlarına katılır.

Günümüz okul öncesi eğitim programında öğrencinin ön planda tutulup, öğretmenlerin öğrencilerin istek ve tutumlarına uygun yeni bilgileri öğrenmesini sağlarken öğrencilerin yetenek ve tutumlarını keşfederek; duygu ve düşüncelerini özgürce kendini ifade etmesine yardımcı olmak, farklı bakış açılarını görmelerini sağlamak ve bir birey olarak kendini fark etmesi için rehber olması beklenmektedir. Öğretmenler öğrencilere bilgileri ve öğretilmesi gereken becerileri aktarırken eğitim programlarının düzenlediği durum ve içeriklerine göre ilerletmelidir. Ayrıca her yönden gelişmesi için olanaklar sağlayarak kalıcı ve doğru bilgi aktarımı yapmalıdır (<http://talimterbiye.mebnet.net/> Erişim tarihi: 20.02.2020).

“Eğitim programları (curriculum) ‘izlenen yol’ anlamında eğitimde de kullanılmaya başlanmıştır” (Demirel, 2017). Eğitim programı için yetiştirmekten yola çıkarak yetişek sözcüğünü kullanmayı benimsemiş ama daha çok eğitim programı kavramı günümüze kadar kullanagelmıştır. Genel anlamda eğitim programı, öğrencilerin yaşantılarını düzenleme olarak tanımlanabilir (Demirel, 2015).

Eğitim programlarının hazırlanması hedeflerin belirlenmesi ile başlar. İçeriğin düzenlenip, öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve değerlendirme aşamasıyla son bulur. Program hazırlanırken öğrencinin istek ve durumları göz önünde bulundurulmalıdır. İstenilen hedefler belirlenirken öğrencilerin geçmiş yaşantıları göz önünde bulundurularak ulaşılabilir düzeyde konulmalıdır. Geçmişten gelen geleneksel yöntemlerden yani, öğretmenin ön planda olduğu ve öğrenciye sorumlulukların yüklendiği bir eğitim tarzının farklılaşmaya uğrayarak yerini öğrenci merkezli eğitime (ÖME) yerini bırakmaktadır. Öğrenci merkezli eğitimin (ÖME) uygulanmasında öğretmen öğrenme etkinliklerinde rehber konumunda pasif konumda olsa da başrolü oynamaktadır. Çünkü öğrencilere özgür öğrenme ortamını sağlayacak ve onlara bireysel öğrenme stratejilerini bulma konusunda yol gösterecek kişi öğretmenlerdir. Bu yüzden öğrenci merkezli eğitim yaklaşımının ne olduğu, nasıl uygulanması gerektiği, ne gibi hazırlıkların yapılması gerektiği, önemi ve gerekliliği öğretmenler tarafından çok iyi bir şekilde bilinmesi gerekmektedir (Mancır, 2014). Her bir mezun öğretmen adayından beklenen bu performans göstergelerinin eğitim fakültelerinde kazandırılması ve öğretmen adayları tarafından içselleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen eğitimcisi olan akademisyenlerin de bu performanslara uygun adaylar yetiştirmeleri son derece önemlidir (Aksoy, Akbaş & Seferoğlu, 2018).

Öğrenci merkezli eğitimi aktif olarak benimseyen eğitim kurumlarında öğrencinin ihtiyaçları ve tutumları ön plandadır. Öğrencilerin her birinin farklılıkları

ve bireysel özellikleri değerlidir. İş birliğine dayalı öğrenmeyle beraber her öğrencinin bireysel öğrenimi de göz önünde tutularak yani her yönden aktif bir eğitim süreci planlanır. Öğrenci aktif rol aldığı eğitimin bir parçası olarak bilgiyi yorumlayarak kendine göre anlamlandırması esastır. Eğitim sürecinde her alanda öğrenciyi geliştirerek, eğitimi nitelikli hale getirmek amacıyla çok yönlü etkinlikler tercih edilir. Öğrenci merkezli eğitimi destekleyen “eleştirel düşünme etkinlikleri, grup etkinlikleri, proje ve performans ödevleri..” gibi her alandan destekleyici yöntemler kullanılır. ÖME’ ye dayalı okulda öğrenciyi yaşama hazırlayacak bir eğitim söz konusudur. Öğrenci, eğitim süresi boyunca bilgiyi gerçek hayatla ilişkilendirmesi, problemlere çözüm önerileri geliştirebilmesi ve iletişim yeteneklerini geliştirilebilmesi önem taşır (Özpolat, 2013).

Öğretmenin öğrencilerle bu süreci tamamlarken en iyi şekilde iletişimi yüksek tutması gerekmektedir. Öğretmen öğrenci iletişiminin sağlıklı olması öğrenmenin gerçekleşmesinde etkilidir. Sağlıklı bir iletişimin kurulması için öğretim hizmetinde teknolojik araçlar kullanılmalıdır (Demirel, 2005). Teknolojik araç ve gereçlerle eğitim desteklenerek daha kalıcı öğrenmelerin temelini atılması sağlanır.

Okul öncesi eğitim, çocukların ilk adım olan aileden sonra ilk sosyalleştikleri ortamdır. Okul öncesi dönemde, zorunlu okul çağının temellerini oluşturan becerileri ve yeterlilikleri geliştirilebilecek esnek, çocuk merkezli bir programa ihtiyaç duyulmaktadır (Özsırkıntı, Akay & Bolat, 2014). Erken yaşlar (0-6 yaş), insan hayatının diğer dönemlerinin temelini oluşturan bir dönemdir. Okul öncesi dönem, insan hayatının tüm dönemlerinin ilk basamağını oluşturan, çocukluk kişilik ve diğer gelişim alanlarının (bilişsel, dil, sosyal, duygusal ve fiziksel) en hızlı olduğu dönem olarak ifade edilmektedir (Diken, 2014). Doğru adımlarla tamamlanmış bir okul öncesi eğitim programı ile çocuklar sağlam temelli gelişebilir.

KKTC Okul Öncesi Eğitim Programı ele alındığında içerikte belirtilen; bu çerçevede 3 – 6 yaş çocuğunun ilgi ve gereksinimleri ile içinde yaşadıkları çevresel koşullar dikkate alınarak; ben ve ailem, beden, ruh sağlığı ve tehlikelerden korunma, duyularını kullanarak öğrenme, kendini ifade etme, içinde yaşadığı kültür ve farklı kültürlerle saygı gösterme, adil ve adaletli Okul Öncesi Eğitim Programı olma, yakın ve uzak çevresi ile ilgili kurallara uyma, yeni yaşantılarla başa çıkma, bireysel farklılıkların farkına varma ve gelişen teknoloji ve bilimsel araç gereçlerinden yaşına uygun olarak faydalanmaya ilişkin bilgi, beceri tutum ve davranış geliştirilmesi Okul Öncesi Programından beklenmektedir (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2016).

Öğrencilerin okul öncesi eğitim programını tamamladıklarında iyi birer birey olmaları amaçlanmıştır. Bununla beraber okul öncesi eğitim programı çocuğun her alanda gelişmesi üzerine planlanmıştır. Bireyler yaşam boyu edinilecek beceri ve yeterliliklerini ilk olarak okul öncesi kurumda tamamlamaktadır. Bu bağlamda, eğitim programlarının yeterliliklerini bilmenin öğrenmeye katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu konuda bilgi ve fikir sahibinin olması yaşam boyu etkileyecek sağlam temellerin atılmasına yardımcı olmaktadır.

1.1 Araştırma İle İlgili Genel Bilgiler

1.1.1 Problem Durumu

Okul öncesi eğitimi formal yollarla eğitimin ilk basamağıdır. Eğitim bireylerin içerisinde yer aldığı topluluğun ve gelişmekte olan çağın gerektiği topluma uygun bireyler geliştirmek hedefidir. Kişilerin değişim ve gelişimlere uyum sağlayabileceği, toplumuna katkıda bulunabilecek düzeyde üretebilme yeteneği ile büyümeleri gerekir. Bu anlamda geliştirilmesi hedeflenen bireyler iyi bir eğitim düzeniyle beraber, kaliteli bir öğretmen ekibi ile elde edilir (Çelikten, Şanal & Yeni, 2005). Okul öncesi eğitiminde yer alacak öğretmenlerin okul öncesi eğitim programlarına hâkim olması,

eğitimi programlayabilmesi ve her bireyin farklılıklarına özen gösterebilmesi önem arz etmektedir. Oluşturulması planlanan programda öncelikli olarak programın öğeleri ve öğelerin yanıt vermesi beklenen hedef sorulara bakılarak bir araya gelmektedir. Planlanan programın sonuçlarıyla hedeflere ne derece ulaşıldığına bakılarak programın değerlenmesi yapılır (Uşun, 2016). Bahsedilen hedeflere yeterlik kazandırılması için ise, modern çağın gerekliliklerine adapte olmuş, bireylerin aktif şekilde eğitimde yer alacağı bir eğitim anlayışının hâkim olması gerekir. Eğitimde bireyin yaparak, yaşıyarak öğrenmeyi anlamla hale getirmesi çok önemlidir. Okul öncesi eğitim programlarının nitelik ve nicelik açısından bireyin öğrenmesini odak noktası içine alınıp hazırlanmasının önemi büyüktür. Lisans eğitiminde “Eğitim Programları ve Öğretim” dersi yeni bir ders olduğu için öğretmen adaylarının meslek yaşantılarında kendi programlarını planyabilmesi, uygulayabilmesi ve eğitim sürecinde de karşılaştıkları problemler ile başa çıkabilmeleri açısından önemlidir. Bu açıklamarak göre günümüz öğrenci merkezli eğitimi planlı ve stratejik şekilde hayata geçirebilmesi açısından ele alındığında, öğretmen adaylarının mezun olmadan farkındalık kazanması ileride mezun olduktan sonra öğretmenlik yaşantısı için belirleyici olmaktadır.

1.1.2 Araştırmanın Önemi

Çocukların gelişiminde ve sosyalleşmesinde okul öncesi eğitimin artan önemi özellikle gelişmiş ölkeler ve bilim dünyası tarafından kabul edilen bir gerçektir. Eğitim programında çocukların günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılarak zengin ve çok yönlü bir öğrenme ortamında çocukların etkinliklere aktif katılımı, yapacakları etkinlikler ve oynayacakları materyalleri özgür biçimde seçmeleri, öğrendiklerini farklı durumlara transfer ederek yeni ve farklı yaşantılara uyum sağlayabilmeleri özendirilir (KKTC Milli Eğitim ve Kùltür Bakanlığı, 2016). Bu bağlamda öğretmen

adaylarının ve öğretmenlerin çocuğun aktif olabileceği ve her yönden gelişebilmesi adına eğitim programının önemini ve niteliklerini bilmesi, etkin öğrenme açısından büyük önem taşımaktadır. Geleceğin öğretmenlerinin uygulayıcısı, planlayıcısı ve aynı zamanda içinde bulundukları programın gözlemcisi olarak okul öncesi eğitim programlarıyla bağlantılı her noktaya özenle ve uygulanabilirliği bağlamında bilinçli olması beklenmektedir.

Araştırmada Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliğinden elde edilecek bulguların “*Okul Öncesi Eğitim Programları*” dersinin içeriğinin nitelik ve nicelik olarak zenginleştirilmesine, öğretim ve öğrenim de uygulamasında öğretmen adaylarına yön göstermesi aynı zamanda okul öncesi eğitim programı ve lisans öğretmen yetiştirme programındaki yeri ile ilgili yapılmış olan benzer araştırmalara (Arseven ve Orhan, 2018) sonuçları ile katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Lisans öğretmen yetiştirme programında bulunan dersin öğretim elemanlarına fikir ve öneriler sunulması açısından gelişime yön vermesi, fikir sağlanması düşünülmektedir.

1.1.3 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği 2. Sınıf öğretmen adayları ve öğretim elemanının “Okul Öncesi Eğitim Programları” dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi ve önceki yapılan araştırmalar ışığında (Arseven ve Orhan, 2018) nitelik ve nicelik bağlamında dersin içeriğini ve uygulamasını geliştirmektir. Öğretmen adaylarının lisans eğitim programında ‘*Okul Öncesi Eğitim Programları*’ dersinin amacı ve önemine vurgu yapıp, eğitim programının geleceğin öğretmenlerinin görüşleri ışığında gelişimine katkılar öneriler eklenmesidir. Öğretmen adaylarının lisans eğitimini aldıkları Okul Öncesi Eğitim Programları dersine yönelik tutumlarının

tespit edilebilmesi açısından önem taşımaktadır. Eğitimde kullanılan klasik öğretme yöntemlerine yeni bakış açısı olarak öğrenci merkezli eğitimi, eğitim programlarının önemini ve uygulanabilirliğinin farkındalığına ulaşılmasına yararlı olacaktır.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Öğretim elemanlarının *Okul Öncesi Eğitim Programları* dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının *Okul Öncesi Eğitim Programları* dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi eğitim programları dersini veren öğretim elemanının öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME'nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?
4. Okul öncesi eğitim programları dersini alan öğrencilerin öğrenci merkezli eğitim ve yine bu ders kapsamında ÖME'nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?

1.1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma aşağıda belirtilen maddeler ile sınırlandırılmıştır:

1. 2019-2020 öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim fakültesi “*Okul Öncesi Eğitim Programları*” dersini almış olan 2. sınıf öğretmen adayları ve bu dersi veren öğretim elemanı ile sınırlıdır.
2. Çalışmanın veri toplama açısından cinsiyet çeşitliliği az olup, araştırmada elde edilen bulgular değerlendirilirken bu sınırlılık göz önünde bulundurulacaktır.

1.1.5 Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları:

- Araştırmaya katılan katılımcılar kullanılacak olan ‘*Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi ölçeği*’ ve de yarı yapılandırılmış görüşme sorularına samimi cevaplar vermişlerdir.
- Araştırmanın veri toplama araçlarının araştırma sorusuna ilişkin ve kapsamlılık açısından yeterlidir.

1.1.6 Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan başlayarak ilköğretime başladığı döneme kadar geçirdiği süreç olarak tanımlanabilir. İlköğretime başlama yaşı da ülkeden ülkeye değişiklik gösterir (Wikipedia, 2017).

Okul Öncesi Eğitim Programı: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazandırılmasını ve ilk öğretime hazır bulunmalarını hedefleyen bir programdır (AÇEV, 2013).

Öğrenci Merkezli Eğitim: Eğitim anlayışının değiştiği günümüzde, eğitim sistemlerinin değişimi de kaçınılmazdır. Ders kitaplarında sunulan bilgiyi ve aktarıcısı olan öğretene merkeze alan eğitim anlayışları yerine; bilgiyi farklı kaynaklardan edinen ve sürekli gelişimi öngören öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışı değişen eğitim sisteminin odak noktasıdır (talimterbiye.mebnet.net/ogrenci%20merkezli%20egitim/ogrencimerkezliegitim.html).

Bölüm 2

ALANYAZIN İNCELENMESİ VE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu bölümde, öğrenci merkezli eğitim, eğitim programları ve okul öncesi eğitim programıyla ilgili farklı araştırmacıların araştırmalarındaki görüşleri yansıtılmıştır.

2.1 Öğrenci Merkezli Eğitim

Günümüz eğitim sisteminde hızlı bir gelişim ve değişim söz konusudur. Teknolojik gelişmelerle beraber bilgiyi edinme yöntemleri ve aktarma boyutlarında değişiklikler söz konusudur. Bireylerin aktif katılımı, eğitim ortamlarında öğrencilerin rollerinin değişmesine sebep olmuştur. Eğitim bilimlerinde yansımaları ise öğrenci merkezli eğitim, etkin öğrenme gibi öğrencilerin aktif rol oynadığı yöntemler benimsendiği söylenebilir (Özpolat, 2013). Eğitimde bilginin aktarılması ve bilginin kazanılması yönünde öğrenme ve öğretme kavramlarına ilişkin bakış açıları oldukça farklılaşmıştır. Bu farklılaşma eğitimde çok önemli noktalarda vurgulamalara sebep olmuştur. Eğitimde öğretimden çok öğrenmenin önemli bir noktaya gelmesi ve öğretene kişiden öğrenen kişinin merkeze alınması anlayışını destekleyen yapılandırmacı yaklaşım önem kazandırmıştır (İncik & Tanrıseven, 2012). “*Öğrenci merkezli eğitimin 1962’de Vygotsky tarafından yapısalcı öğrenme yaklaşımı adı altında başlatıldığını söyleyebiliriz. Vygotsky’e göre bireyler arası etkileşim öğrenmenin temelidir*” (Deniz, 2005). ÖME’ de bireyin bilgiyi elde etmesinde aktif olması ve bilgiyi bireyin anlamlandırmasıyla bilginin niteliğinin ve kalıcılığının artacağını

destekleyen “yapılandırmacı (constructivist)” kuramını kapsadığı söylenilebilir. (Özpolat, 2013).

Öğrenme- öğretme süreçlerini tasarlamada geleneksel dinleyici yönünden aktif katılan, öğretmen merkezli den öğrenci merkezliye, bilginin öğrenciye direk aktarılması yerine bilgiyi keşfetmesine ve kurallı öğrenme programının yerini geçmiş yaşantılarla bütünleştirerek esnek eğitim programına geçilmesine doğru bir değişim söz konusudur. Sınıf içi öğrenme yaşantılarında bireysel, grup odaklı öğretim göz önünde bulundurulmaktadır (Ünver & Demirel, 2004).

“John Dewey, öğretimde çocuğun psikolojik özelliklerinin esas alınması görüşünü temel alarak öğrenciye göre öğretim ilkesini geliştirmiş ve bu ilkenin en önemli öğretim ilkesi olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Böylece bu ilke öğretimde uygulamaya geçirilmiştir” (Özpolat, 2013).

Öğrenci merkezli eğitimde, öğrencinin merkeze alındığı ve öğrenciye uygunluk temellerinin oluşturduğu bir yaklaşımdır. Öğrenci merkezli eğitimin pek çok tanımı yapılmaktadır. Tanımlamalara bakıldığında, öğrencinin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrenme süreçlerinin düzenlenmesi ve uygulanmasıdır (Şahin, 2005). Literatürde çok farklı terimler öğrenci merkezli eğitimi kapsamaktadır. “Örneğin; aktif öğrenme, esnek öğrenme, yaparak-yaşayarak öğrenme, kendi kendine öğrenme gibi” (Mancır, 2014). Bireyi merkeze alan eğitim, bireyin kendi isteği ile bilgiyi edinebildiği, özgür seçimlerde bulunabileceği ve kendini gerçekleştirmesine izin verecek etkinliklerin eğitim programında bulunması gerektiğini savunur. Eğitim programı tasarlanırken bireyin (öğrenenin) her alanda sözel, sesli, yazılı vb. anlatımlarla dikkat çekerken iş birliği içerisinde çalışma, araştırma, çözüm odaklı olma gibi becerilerinde geliştirilmesine değinilmelidir (Başaran, 1994).

ÖME yaklaşımı; eğitimi yaşamın kendisi olarak görmesi, bilginin benimsenerek öğrenmesi ve değerlendirme de ezber yönteminden kaçınmasından dolayı felsefi akımlardan pragmatizmi, eğitim felsefelerinden ilerlemecilik ve yeniden

kurmacılığı esas almaktadır. ‘*Bu iki felsefe; demokratik ve sosyal yaşam geliştirmek, toplumu yeniden yapılandırmak ve geliştirmek, değişim ve sosyal reform amaçları açısından eğitimi esas alır*’ (ÖME Uygulama Modeli, 2007; Akt.: Özpolar, 2013:8). Öğrenmeyi öğretmek asıl hedefi olan öğrenci merkezli eğitimde, öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencinin kendini iyi tanıması ve iyi, kötü yanlarını bilerek, öğrenme stillerini ve çalışma tarzlarını keşfetmesi gerekmektedir (Arabacı, 2005; Akt.: Özer, 2007: 48). Öğrencinin kendini ve çalışma stillerini fark etmesi durumunda, birey öğrenmenin merkezinde ve sorumluluk alacaktır. Öğretmen ise rehber konumuna geçecektir. ‘*Bu ise, çağdaş eğitim anlayışını bir gereği olarak şimdilerde dile getirilen önemli konuların başındadır*’ (Özer, 2007). Öğrenci merkezli eğitimin gayelerinden birisi bireyin istenilen doğrultusunda değil, kendi tabiatı içerisinde eğitilmesidir (Gür, 2006). Çağın gerekliliklerine uygun eğitim anlayışını bu amacı doğrular niteliktedir. Çünkü bireyin kendi tabiatı içerisinde öğrenmesi daha bağımsız ve kreatif olacağını varsayar (Gür, 2006). Gelişim ve değişimleri yakalamak adına benimsenecek olan eğitim programlarındaki değişimler, eğitim sürecinin daha nitelikli olmasını ve temelde yatan eğitim sorunlarını çözmek için bir ışık olmuştur. Eğitimin sonucunda her açıdan donanımlı bireyler yetiştirilmesi adına öğretmen, öğrenci ve eğitim programı unsurları arasındaki bağ kuvvetli tutulmalıdır (Arslan & Özpınar, 2008).

2.2 Öğrenci Merkezli Eğitimin Önemi ve Amaçları

Günümüzde gelişen teknoloji ve bilgi toplumunun hedeflerine yetersiz kalan geleneksel eğitim yerini öğrencinin ihtiyaç ve gereksinimlerini benimseyen öğrenci merkezli eğitime bırakmıştır. Kendini yetiştirebilen, problemlere çözümler üretebilen, öğrencinin yaşam boyu öğretimle iç içe birleştirerek öğrenmesi, iyi ve bilinçli bireyler yetiştirmek adına geliştirilmiş olan öğrenci merkezli eğitimde öğretmen rehber ve yön

gösterici roldedir. 21. Yüzyılın geleneksel eğitimde eksikliklerinin hissedilmesinin birçok etmeni vardır. Geleneksel eğitimde öğretmen ve program merkezinde olan eğitimin öğrencilerin bilgileri anlamlandırması ve hayata dair bütünleştirmeleri yapması konusunda yetersiz kalmıştır. Böylelikle bireyin eleştirel düşünebilen, sorgulamalar yapan, fikirlere açık, kendini gerçekleştirmesine izin verilen birey yetiştirmede başarısız olmuştur (Mancır, 2014). Günümüzde bireylerden, doğru kararlar alıp uygulamaya geçmesi, yaratıcı düşünmesi, problem çözme yeterliğine sahip olması, öğrenmeyi öğrenmesi, ekip çalışmasına yatkın olması ve kendi kendini yönetebilmesi beklenmektedir (Otacıoğlu, 2008).

Otacıoğlu (2008) ise öğrenci merkezli eğitimi şu biçimde belirtmiştir:

“Öğrenci merkezli eğitim, öğrenmeyi öğrenmenin esas olduğu, her öğrencinin farklı zaman, tür ve hızda öğrenebileceğini benimseyen, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşünceyi gerçekleştirdiğini kabul eden bir yaklaşımdır” (s.169).

Öğrenci merkezli eğitimin diğer bir amaçlarından bir diğeri ise, öğrencinin edindiği direkt belleğine kodlaması yerine, bilgiyi kendine göre işleyerek daha iyi anlamlandırarak, yönlendirmesini sağlamaktır (Sivri, 2019).

Kuzey Kıbrıs Türk Eğitim yeniden yapılandırılan programın amaçları öğrencinin merkezde yer aldığı kendini gerçekleştirecekleri, her öğrenci için farkındalıklı ve eşit bir eğitim programıdır. Aktif faaliyetlerin seçildiği bu süreç içerisinde değerlendirme etkin olacaktır. Eğitimin her alanında teknolojinin olumlu gelişmelerinin takip edilmesi beklenilmektedir. Öğretmenlere ve yönetim çalışanlarına sağlıklı ilerlene bilmesi adına eğitim verilecektir (Aknar, 2007).

Öğrenci merkezli eğitim incelendiği taktirde Aknar (2007) çalışmasında:

“24 Temmuz 2007 tarihinde, KKTC M.E ve K Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Müdürü Sn. Dr. Hasan Alicik ile yapılan mülakatta, KKTC eğitim sisteminin Öğrenci Merkezli Eğitim yaklaşımına göre yeniden yapılanması çerçevesinde gerek program geliştirme ve toplam kalite yönetimi gerekse de

ölçme değerlendirme konularında çalışmalar yapılmakta olduğu, buna bağlı olarak yeni ders kitaplarının hazırlanmasına gidildiği, öğretmenlerin de öğrenci merkezli eğitim yaklaşımına uygun olarak bilgilendirme çalışmalarına; Denetmenler, hizmet-içi eğitim kursları ve formatörler tarafından, üç boyutlu bir şekilde katkı sağlanacağı'' konusunu belirtmiştir. Bu bağlamda ÖME anlayışının amaç ve kapsamlarının geliştirilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

Öğrenci merkezli eğitimin benimsediği hedefleri açısından öğrenilmesi gerekenleri aktarmak yerine öğrencinin kendi öğrenme kapsamlarını anlamlandırmasını ve süreci idare edebilme farkındalığına sahip olmasını ister. Bundan yola çıkarak asıl hedefin öğrenme rolünü ve beraberinde yaşam boyu devamlılığını ortaya çıkarışını sağlamaktır (Sivri, 2019).

2.3 Öğrenci Merkezli Eğitimde Öğretmenin Rolü

Öğretmenlik mesleği, diğer meslek gruplarından ayrı bir sanattır. Öğretmenliğin en önemli farkı yeni gelen neslin yetiştirilmesi ve örnek olmasıdır (Özder, 2019). Eğitim sürecinin her alanında en aktif ve dinamik olan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler yeni neslin nitelikli, çağın getirisi olan bilgi ve teknoloji gelişmelerine bağlı olarak toplumu ileriye taşıyabilecek bireylerin eğitimini üstlenen uzman kişilerdir. Öğretmenlerin mesleğe adım atmadan önce hizmet öncesi eğitimlerinde etkin yetiştirilmelidir. *“Sistemin en etkili aktörleri olan öğretmenler ancak kaliteli, etkin ve verimli öğretmen eğitimi programları aracılığıyla yetişebilirler”* (Yıldızlar, Kargı & Bozcan, 2011).

Eğitimde öğretmen öğrencinin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurup, öğrencilerin özelliklerini bilir ve tanırsa öğrenmeyi öğretmeyi benimseyebilir. Öğrenci merkezli eğitim yaklaşımında öğretmenin ve öğrencinin rolleri yeniden biçimlenmektedir. Öğrenci merkezli eğitim anlayışına sahip olan öğretmen Şahin, (2005)’ e göre;

- *“Eğitimle ilgili yeni yaklaşımları takip eder ve eğitim sürecine yansıtır,*
- *Gelişen teknolojiyi takip eder ve kullanır,*

- *Eğitim sürecinde rehber yönlendirici konumundadır,*
- *Eğitim için uygun ortam hazırlığını öğrencinin derse etkin katılımını sağlayacak şekilde düzenler,*
- *Alternatif değerlendirme yöntemlerini kullanarak, değerlendirmeyi sürece yayar,*
- *Öğrencilerin öğrendikleri ile gerçek yaşam arasında bağ kurmalarına yardımcı olur,*
- *Öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat eder, saygı duyar ve onların ön öğrenmelerine, zekalarına, öğrenme türlerine uygun seçenekler sunar,*
- *Kendi konuşma süresini azaltarak, öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri için onlara daha fazla zaman verir. Kalabalık sınıflarda grup çalışmaları yaptırarak bunu sağlayabilir.*
- *Öğrencilerin, öğrenme süreci içerisinde yaptıkları hataları doğal karşılar ve bu hataları öğrencinin gelişimini hızlandırmak için kullanır’’ (s. 127-128).*

Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen sadece öğretilecek konuyu aktaran rolünden ayrılıp, öğrenme- öğretme süreçlerinde etkinlikleri en uygun şekilde organize eden, öğrencilerin ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda yöntem ve teknikleri geliştirerek eğitim sürecine yön verebilecek farklı sorumlulukları üstlenen kişidir (Ergür, 2010).

ÖME yaklaşımı, yaparak yaşayarak öğrenmeyi uygulamayı desteklemiştir. Bu yaklaşımda öğretmen öğrenciler üzerinde bir ceza yöntemi ya da otorite değildir. En aktif ve uygun eğitim sürecini öğrencilere göre tasarlayıp, planlayan kişidir. Problem ve çözümlerin ortağı aynı zamanda öğrencilere saf bilgiyi vermekten çok bilgiyi elde etmeleri için tüm nitelikleri sağlayabilen, yol gösterici, rehber konumundadır. Demokratik eğitim anlayışını benimseyerek öğrencilerin seçimler yapabilmesi için seçimler sunan ve bu seçimlere saygı duyan profesyonel kişilerdir (Özpolat, 2013). Can (1998) 'e göre;

“Çağdaş ve demokratik eğitim anlayışının bir gereği olarak; eğitim sistemlerinin ve sistemin en önemli öğelerinden olan öğretmenlerin, öğrencilere kendi ilgi ve yeteneklerini deneme, ortaya çıkarma ve geliştirme fırsatlarını hazırlamak görevleri bulunmaktadır’’ (s.7). Bu anlamda öğretmenlerin rolü öğrencilerin bilgiyi sınamasına ve tanınması için zaman verilmesi gerekmektedir.

Bu alanda öğretmen adaylarıyla öğrenci merkezli eğitim konusunu başlığında elen alan çalışmalardan birisi ise Arslan & Özpinar (2008) 'a aittir. Çalışmada öğrenci

merkezli eğitimi benimseyen öğretmenlerin, bireylere uygun çevre avantajı sunarak kendi yaşantıları ve deneyim yoluyla benimsemesine destek olmaları anlayışını öne sürmektedir. Bu nitelikte, bireylerin ilgi ve tutumlarını bireysel olarak yansıtabilecekleri etkinlikler, tasarıların verilmesi gerekir. Bireysel etkinliklerin yanı sıra sosyal ilişkilerin kuvvetlenmesi için grup etkinlikleri ile desteklenmesini benimsemektedir. Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli eğitim mülakat sorularına verdikleri cevapların sonuçlarına göre öneriler kısmına göz atıldığında, öğretmen adaylarının öğrenci merkezli eğitimin tanımını yapabildiği fakat eğitimin nasıl gerçekleştiği ve sınıf ortamından nasıl yararlanılacağı ile ilgili üzerinde durulması gerektiğinin dikkati çekilmiştir.

Sonuç olarak, öğrenci merkezli eğitimin başarılı sonuçlara imza atabilmesi adına eğitim programının öneminin beraberinde öğretmenin kişisel özelliklerinin uygunluğu ve olası durumda sınıf içi eğitim çevresinde bireylerin gereksinimlerini göz önünde bulundurabilecek değişiklikler yapabilmeli ve seçenekler sunabilmelidir (Deniz, 2005). Öğretmenin mesleki gereksinimlerine yeni roller katılmasıyla aktif öğrenmede kolaylaştırıcılık, araştırmacılık ve tasarımcılık olarak belirtmiştir (Açıkgöz, 2002; Akt.: Deniz, 2005: 18-20). Kolaylaştırıcılık bağlamı ele alındığında, eğitim- öğretimin gidişat yolunda kararları öğrenci belirlemektedir. Bu süreçte öğretmen, öğrenmeyi kolaylaştırmak adına zorlanılan durumlarda ip uçları vererek, yönlendirici sorular sorarak öğrencilere opsiyon sunar. Böylelikle profesyonel kişi olan öğretmen her bireyin öğrenim süresini verimli geçirmesi için destek sağlar (Deniz, 2005).

Araştırmacılık kolunda ise, bilgilerin tefsir edildiği, önerilerin paylaşıldığı, geliştirme basamaklarının ele alındığı bir başlıktır. Hayat boyu öğrenmeyi öğretmek istediğimiz bireyler için iyi birer rol model ihtiyacı duyacaklardır. Kısacası;

“Bilginin çok hızlı evrimleşmesi, her meslek insanının sahip olması gereken araştırma ve kendini geliştirme becerilerini öğretmenler için daha da önemli duruma getirmektedir. Öğretmenler yalnızca konu alanlarındaki yenilikleri değil aynı zamanda öğretim alanındaki yenilikleri de izlemek zorundadır” (Deniz, 2005).

Yenilikleri göz önünde bulundurarak tasarlanan eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştıracak teklifler ve aksaklık çıkması durumunda çözüm yolları planlanmalıdır.

Yani, *“Geleneksel olarak yöneten, açıklayan, yanıtlayan, değerlendiren öğretmen, aktif öğrenmede öğrencilerin planlama, açıklama, yönetme rollerini teşvik eder ve daha az konuşur. Ayrıca araştırarak, kendini geliştirerek öğrenene örnek olur”* (Deniz, 2005).

2.4 Öğrenci Merkezli Eğitimde Öğrencinin Rolü

Bireyin ailesinden sonra sosyalleştiği ilk kurum okuldur. Her çocuk ebeveynlerinden ve yaşamlarında edindikleri birikimler ile gelmektedir. Bireylerin bu sebeple, öğrenme yetenekleri, algıları ve ruhsal durumları birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Öğrenciyi merkezine alan eğitimde her bireyin farklı bir gayesi vardır. Eğitim kurumlarının bireylere nitelikli bir eğitim ortamı sağlaması vazifesidir. Öğrenci merkezli eğitimde öğrenci okulun sunduğu bu fırsatları kullanmak, kullanmamak ya da dilediğince kullanmak istemesi kendi kararı ve payıdır (Can,1998).

Öğrencinin geçmiş öğrenmelerinin sağlam olması üzerine yeni eklenen bilgileri benimseyerek, yaşam boyu öğrenmeyi gerçekleştirmiş olacaktır. Öğrenciler her yönden birbirlerinden farklıdır (Şahin, 2005). Öğrenci merkezli yaklaşımda öğrenciler etkinlikler yoluyla desteklenerek eğitimin yapılmasını, eğitimi etkileyen tüm faktörlerin öğrencinin merkezde olduğu şekilde tasarlanmasını ifade eder.

Öğrenci merkezli eğitimde, eğitimin tüm parçaları öğrencinin mutlu olmasını, ilerleyebilmesini ve başarıya ulaşabilmesini hedefleyerek planlanmış bir süreç içermektedir. Öğrenci ÖME’ de her şeyden önemlidir (Özpolat, 2013).

Can (1998)'e göre ise, *“Her öğrenci, kendi eğitiminden sorumlu ve eğitim programını (dersleri) seçmeye yetkilidir. Öğrenci dersler için değil dersler öğrenci için vardır”* Yani öğrenci merkezli eğitimde öğrencinin seçim şansının her zaman olduğu aktarılmaktadır.

Öğrencinin eğitim sürecinde etkin olmasıyla kendi hedeflerini öte yandan da kendilerine uygun buldukları çalışma yöntemlerini belirleyerek planlarlar. Süreç içerisinde başarısızlıkları veya ilerlemelerini gözlemlerler (Simons,1997; Akt.: Mentiş Taş, 2005:179). Öğrenci eğitim süresi boyunca edindiği taze bilgileri anlamlandırırken, geçmiş bilgilerine de göz atar. Yeni ve geçmiş bilgiler arasında bağ kuruldukça unutulmuş ya da iyi bilinen konuların tespit eder. Öğrenme süresinde öğrenci farklı öğrenme stilleri (araştırma, gözlem, deney..) ile süreci destekler (Şahin, 2005).

Korkmaz 'ın (2006) aktardığı çalışmalar sonucunda öğrenci merkezli eğitimde bireylerin görevleri ve bu eğitime karşı düşüncelerin büyük olasılıkla olumlu olduğu gözlemlenmektedir. Bireylerin derse gelmeden önce hazırlık yapıp, kendilerine kısa notlar çıkararak gelmelerine uygulanan 207 öğrenciden 186 öğrencinin olumlu olduğunu dile getirirken, bilgileri kavrayabilmek adına yardımcı olduğunu söylemişlerdir. Geri kalan %10'luk kısım ise, kısa bilgileri çıkarmayı olumsuz olarak nitelendirmiştir. Öğrenci merkezli eğitimde kendini ifade edebilen bireylerin yetişmesi için fırsatlar tanınması kapsamında bireylerin kısa notlarını sınıfta akranlarıyla tartışarak öğrenmeyi %87 'si farklı fikirleri dinlemenin yararını ve farkındalık yaratılması açısından desteklemiştir. Diğer öğrenciler ise gerekli bulmadıklarını ve sınıfta etkin dinlemenin sağlanamadığıyla ilgili fikir belirtmiştir. Öğrencilerin istekleri doğrultusunda devam edilen bir eğitim sürecinde, bireyler daha iyi kavradıklarını dile getirmeleri ile sonuçlanmıştır. Eğitimin daha verimli hale geldiğini, kalıcı ve

uygulamaya geçildiği için özgüvenlerinin arttırdığı gibi olumlu geri dönütler elde edilmiştir.

2.5 Öğrenci Merkezli Eğitimde Okulun Rolü

Öğrencinin eğitim hayatı boyunca en çok vakit geçirdiği yer okuldur. Okulların fiziki koşulu, eğitim ortamları çocukların ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda tasarlanmalıdır. Çocuklar okullara kendi istekleri ile mutlu gelebilecekleri alanlar yaratılarak eğitimde isteklilik ön plana çıkarılmalıdır. ÖME yaklaşımı, uygulamaya dayalı eğitimi desteklemekle beraber bu eğitimin yapılabilmesi için ortamın hazırlanmasına dikkat çekmektedir. Öğrencinin öğretim alanında, kendi kişisel alanlarında ders dışı faaliyetlerle ilgili ihtiyaçlarını doldurabileceği ortamların olması beklenmektedir. Bu ortamların oluşturulmasında şu fiziki koşullara dikkat edilmelidir (Çetinkaya, 1999; Akt.: Güzel, 2009: 41-42).:

- “Okulun tüm fiziki mekânları öğrencinin isteyerek gelebileceği nitelikte temiz ve bakımlı olmalıdır.
- Okulda öğrenci ve öğretmenlerin kullanımına her zaman açık ve ÖME’yi destekler niteliklere sahip laboratuvar, kütüphane, öğretmen çalışma odası gibi yerler oluşturulmalıdır.
- Okulda öğrenci ve öğretmenlerin araştırma yapmalarına imkân verecek internet, kitap ve dergi gibi unsurların yanı sıra derslerde kullanılacak etkinlik zengin etkinlik materyallerin bulundurulması gerekmektedir.
- Okulda öğrenci merkezli eğitimde çok önem verilen öğrencinin sosyalleşmesine ve yeteneklerini açığa çıkarmasına büyük katkı sağlayan ders dışı etkinliklerin yapılmasına imkân sağlayan çok amaçlı salon, müzik ve resim odaları, atölye, kulüp odaları gibi fiziki mekânlar oluşturulmalıdır.
- Okulda eğitimin yürütüldüğü sınıfların, derslerde ÖME’de öngörülen etkinliklerin gerçekleştirilmesine imkân verecek büyüklükte ve öğrenci mevcutlarının otuza yakın olması gerekmektedir”

Öğrenci merkezli eğitim yaklaşımına dayalı okul ile geleneksel yaklaşımını benimseyen okul arasında farklı yönler görülmektedir. ÖME’de okul öğrencinin daima destekçisidir. Öğrenciler için yalnızca bir okul algısı yerine güvende hissettikleri, esnek ve rahat bir yaşam alanı sunmak birincil koşuldur. ÖME’ye dayalı bir okul da otokontrolü sağlayabilen, öğretimde etkin olmayı önemli kılan bir anlayış

bulunur. Bilgiyi beceri, yaparak- yaşayarak deneyimlenerek öğrenmesinin yanında farklı öğretim yöntemleri ile desteklenir. Grup çalışanlarında iş birliği ile öğrenip, sorumluluk almayı deneyimlerken beraberinde bireyselleştirilmiş öğretim yöntemleri ile özgüvenin ve özdenetimin farkındalığının ortaya çıkarılması sağlanır (Özpolat, 2013).

Öğrenci merkezli eğitimde okullar, her bireye ayırmaksızın olanak tanımak için vardır. Okullarda işleyiş ve tutumlar bireyler için adaletli ve demokratik tercihler sağlanması için elverişli olmalıdır (Can, 1998). Ayrıca ÖME ile planlanan gayelerin gerçekleşebilmesi için eğitim kurumlarının fiziksel olarak donanımlı eğitim ortamı sağlaması gerekmektedir. Öğrencilerin sınıf içi etkinlikleri dışında tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve ders dışında sosyal aktivite sürecinde gereksinimlerini tamamlanması istenmektedir (Çetinkaya, 1999; Akt.: Güzel, 2009: 41).

2.6 Öğrenci Merkezli Eğitimde Kullanılan Teknik ve Yöntemler

Öğrenci merkezli eğitimde belirlenen yöntemi uygulamada göz önünde bulundurulması gereken kurallar vardır. Eğitim sürecinde öğretmen ve öğrencinin yakın iletişim halinde olması en önemli noktadır. Yöntem uygulanmadan önce eğitim süreci iyi tasarlanmış olması gerekir. Öğrenci merkezli eğitim yöntemlerinde günlük yaşamın içinde yer alan bilgiler ile bağdaştırılması temel eğitim özelliğindendir. Öğrencinin eğitim ortamında rahat hissetmesini sağlamakta kullanılacak tekniğin verimliliğini etkiler (Özer, 2007).

Öğrenci merkezli eğitimde, öğrencilerin üst düzey düşünme yetilerini kullanmalarına olanak verilmelidir. Öğrencilerin kendileri çözümlemeleri yapabilmeleri için eğitim sürecinde açık ve net anlatımlara yer verilip öğrencilere sorumluluk vererek kendisi süreci yönetmesi beklenmelidir (Otacıoğlu,2008; akt.: Ünsal, 2002: 164).

Öğrenci merkezli eğitim yöntemlerinde yeni bilgiler öğrenci tarafından gözlemlenerek, araştırmalar yaparak ve uygulamalar yapılarak tasarlanır (Şahin,2005). Etkinlik tabanlı öğretim yöntemlerinin seçilmesi, her öğrenciye ayrı dosyanın oluşturulması, iş birliğine dayalı öğrenme, performans ödevlerinin verilmesi, eleştirel düşünme ve problemlere odaklanarak çözüm üretebilme gibi pek çok yöntem ve uygulama önem taşır (Özpolat, 2013). Mentiş Taş (2005), “*Öğrenciyi merkeze alan yaklaşımlar çoklu zekâ kuramı, işbirlikçi öğrenme, yapılandırmacılık, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yansıtıcı düşünme ve aktif öğrenme*” olarak destekler nitelikte tanımlamıştır.

Aktif öğrenmede birey öğrenim aşamasının merkezindedir. Öğrenci üst düzey yetilerini kullanmaya başlar. Dinleyici konumundan katılımcı, çözümleyici ve fikir sunan birey rollerini üstlenir. Böylece hem kendi faaliyetleri hem diğer faaliyetler hakkında fikirlerini tasarlaması için tanınan fırsattır (Aknar, 2007).

Aktif öğrenmenin özelliklerine genel manada Aknar (2007) şu şekilde değinmiştir:

- “*Birey eğitim sürecinin merkezindedir.*
- *Öğrenciler aktif olarak öğrendiklerini yaparak-yaşayarak öğrenirler. Bilgi dinamiği daima tazelenmektedir.*
- *Uygulayarak, yaparak öğrenilen beceri ve bilgilerin daimî öğrenmesi sağlanır.*
- *Öğrencilerde değerlendirme, araştırma ve irdeleme gibi tutumlar desteklenir.*
- *Bireyin kendine olan özgüveni artar. Problem durumlarında çözümleri sağlayabilmesi doyumluluğunu artırır.*
- *Ekip ruhunu, yardımlaşma ve dayanışma muamelesi gelişir”*

Yaşam boyu öğrenmenin temele alındığı kendi kendine öğrenmedir. Öğrenci süreci kendisi yönlendirir ve değerlendirmesini yapma sorumluluğuna ulaşır. Öğrenmeyi gerçekleştirdiğini düşündüğü zaman bir sonrakine geçebilir. Öğrenci

merkezli eğitimde sınıf içi uygulamalarda ikili iletişimin güçlendiği, ekip olarak hareket etmeyi öğrendiği, sorumluluk ve beraberlik kavramlarının güçlendiği yöntemlerden birisi de işbirlikli öğrenmedir (Aknar, 2007).

ÖME yöntemlerinden birisi olarak probleme dayalı öğrenmeden bahsedilebilir.

“Probleme Dayalı Öğrenmede; problemi çözmek için gerekli bilgi problemle karşılaşma anında fark edilip, öğrenilir. Böylece öğrenciler neyi ve niçin öğrendiklerinin farkında olurlar” Probleme dayalı öğrenme de problemin çözümleyicisi, aktif ve bilgiyi edinebilen bireyler ve bilgilerin devamlılığını sağlayabilmek eğitim amacıdır (Aknar, 2007).

Öğrenci merkezli eğitim tekniklerinin değerlendirmesi oldukça önemlidir. Geleneksel eğitimdeki gibi sonuç odaklı değerlendirmenin yanında eğitim etkinliklerinin işleyişini gözlemleyebilmek için değerlendirmede çeşitli teknikler kullanılmaktadır. *“Performans görevleri, ürün dosyaları (portfolyolar), kavram haritaları, projeler, dereceleme ölçekleri, öz değerlendirme ölçekleri gibi alternatif ölçme değerlendirme türlerinin de kullanılmasını gerektirir”* (Özür, 2019).

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Müdürlüğüne göre ise Geleneksel eğitim anlayışına göre ölçme-değerlendirme ve ÖME anlayışına göre ölçme-değerlendirme araçları şu şekilde belirtilmiştir:

Geleneksel eğitim anlayışında ölçme ve değerlendirme araçları:

“Çoktan seçmeli testler, doğru yanlış soruları, eşleştirme soruları, tamamlama (boşluk doldurma) soruları, kısa cevaplı yazılı yoklamalar, uzun cevaplı yazılı yoklamalar, soru-cevap”

ÖME eğitim anlayışında ölçme ve değerlendirme araçları:

“Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri, performans değerlendirme, ürün seçki dosyası (portfolyo), kavram haritaları, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, kelime ilişkilendirme, proje, drama, görüşme, yazılı raporlar, gösteri, poster, grup ve/veya akran değerlendirmesi, kendi kendini değerlendirme” (<http://talimterbiye.mebnet.net/> Erişim tarihi: 21.02.2020).

2.7 Program Geliştirme

Program geliştirme kavramı geçmişten günümüze dayandığı temellerle geliştirilecek olan programlara ışık tutmaktadır. Cumhuriyetin ilanıyla beraber düzenlemeler yapılmaya başlanmış olup devamlılığı sürdürülmektedir (Demirel, 2017) Eğitimde kullanılan eğitim programı çağın getirdiği teknolojik ilerlemeler ve bilgi gelişimiyle beraber istenilen gelişim hedeflerini karşılamamaya başlamaktadır. Bu durumda eğitim programının geliştirilmeye ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Gürsel & Sünbül, 2014).

Literatürde program gelişme ile ilgili pek çok tanım yer almaktadır. Eğitim programının vurgulandığı asıl nokta, öğrenen kişilerin nasıl öğreneceği ve bu öğrenme yaşantılarının nasıl planlanacağı kısmıdır. Böylelikle ‘program geliştirme’ kavramı ortaya çıkmaktadır. Program geliştirme süreklilik içerisinde gelişime açıklık ve zaman gerektirir (Yeşilyurt, 2013). Program etkin bir yapıya sahiptir. Çok iyi planlanmış programlarda geliştirilmek mecburiyetindedir. Uygulanacak olan eğitim programları planlanırken toplumun ekonomik, sosyal, psikolojik vb. tüm unsurlarına uygun planlanmalıdır. Beraberinde buna bağlı olarak geliştirilmelidir. Program bu unsurların topluma entegre edilmemesi, bireylerin ve toplumun gelişmeme sebebini doğurabilmektedir (Şeker, 2017).

Demirel’ e (2005: 34) göre program geliştirme, öğrencinin gelişmesini etkileyen her unsurun ilermesini hedeflemektir. Bu bağlamda programın 4 ilkesinin arasında etkin bir bağ vardır. Bir ilkelerde olan değişim tüm ilkeleri etkilemektedir. Program geliştirmeyi gerek okul içinde gerekse okul dışında Milli Eğitimin ve okulun amaçlarını etkinlikle geliştirmek ve gerçekleştirmek üzere düzenlenen içerik ve faaliyetlerin uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelmiş

koordine çabaların tümüdür (Varış, 1996; Akt.: Atasönmez, 2008: 6) şeklinde destekler nitelikte tanımlamaktadır.

Eğitim programının düzenlenmiş tüm öğelerinin tekrardan göz önünde bulundurularak geliştirilmesidir (Akasönmez, 2008). Program geliştirme de öğretmen en önemli unsurdur. Hem programı uygulayan hem de gelişimi için en büyük katkıyı sağlayacak kişidir. Hedeflenen program çıktılarının iyi planlanması öğretmenin uygulama sürecinin kalitesine bağlı olarak sonuçlarını etkiler. Öğretmenin bu konuda donanımlı olması oldukça önemlidir. Hizmet öncesi alınan ‘Program Geliştirme’ dersinin öğrenim çıktılarına bağlantılıdır (Yeşilyurt, 2013).

2.8 Program Geliştirme ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Literatürde program geliştirmeye dair pek çok çalışma yapılmıştır. Bunlardan birisi Gökhan Baş’ ın 2016 yılında yapmış olduğu ‘Sınıf Öğretmenlerinin Program Geliştirme Yeterliklerine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi’ adlı çalışmadır. Çalışma Niğde il merkezinde 6 resmi ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerin program geliştirme yeterliklerine ilişkin bazı değişkenler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırma betimsel deseni kapsamaktadır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, çalışma yılları, okulun yerleşim bölgesi ve eğitim durumlarının değişkenliğine göre program geliştirmeye ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasını ele almaktadır.

Yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlara göre erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre program geliştirme yeterlikleri daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, erkek öğretmenlere program geliştirme başlıklı hizmet içi eğitim ile desteklenebilir. Meslekte çalışma yılına göre daha uzun süreli mesleki hayatın içinde olan öğretmenlerin yeni öğretmenlere göre, program geliştirme yeterlikleri daha düşük bulunmuştur. Mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlere hizmet içi eğitim ve okullarda

uygulamalar ile çalışmalar düzenlenebilir. Lisansüstü eğitim düzeyini tamamlamış öğretmenlerin program geliştirme yeterliğinin daha st düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Bu konuda lisans eğitimlerini tamamlamamış öğretmenlere bilgiler verilip ayrıca tamamlamaları için destek olunabilir.

Nadir elikz 2004 yılında yeni program geliştirme anlayışına dayalı bir program geliştirip, ğrenci üzerindeki etkilerini gözlemlemiştir. Çalışma Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ğretmenlik programından 46 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler tesadüfi olarak 2 gruba ayrılmıştır. 4 hafta süren çalışmada, bir gruba tasarlanan program uygulanırken diğer gruba ise güncel kullanılan program uygulanıp, sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada n test ve son test deneysel model uygulanmıştır. Öncelikli olarak program geliştirme uzmanları ile program tasarlama ve değerlendirme ilkeleri belirlenmiştir. Araştırmada tasarlanan programın üzerinde çalışıldığı deney grubu mevcut programdan daha etkin bir ğrenci başarisına sahip olduğu gözlemlenmiştir. Tasarlanan programdan yola çıkılarak çalışmada öneriler verilmiştir. Programın etkililiği için verilen önerilere bakılırsa, program geliştirme çalışmaları ihtiyaç analizi ve değerlendirme yapıldıktan sonra başlatılmalıdır. Program ğrenciyi merkeze alır nitelikte olmalıdır. Dersin işleyişi öğrencilerin istekleri doğrultusunda değişik tekniklerle sürdürülmelidir. Eksik olunan noktalarda ders dışı tamamlayıcı etkinliklerle tamamlanmalıdır. Öğretmen kılavuzunda etkinliklerin yöntem, teknik, ortam gibi belirleyici niteliklerin açık bir dille belirtilerek, ders başlangıcında yardımcı çizelgeler verilmelidir. Bu çalışmada yapıldığı gibi program geliştirme çalışmalarında konuya uzman niversite kadrosundan yardım alınarak daimi devamlılığını sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bir başka çalışmaya göz atıldığında, etin Semerci 2007 yılında Elazığ Aziz Gl İlkokulunda 4-8. Sınıflarda görev yapan branş öğretmenlerini kapsayan bir çalışma

yapmıştır. Araştırmanın amacı program geliştirmeye ilişkin metaforlar aracılığıyla farklı yorumlar kazandırmaktır. Araştırmada kullanılacak ankette, 2 açık uçlu soru ve 41 metafor yer almaktadır. Metafor sözcüklerinin sonuçları analiz edildiğinde, program geliştirmenin öğretmenler tarafından net olarak bilinmediği görülmüştür. Programlar öğretmenlere açık olarak anlatılmadığı görüşüne ulaşılmıştır. İlköğretim program gelişiminde uygulayıcılara yeterince aktarılmadığı için problemlerin doğduğu ve bu şekilde sürdürüldüğünde başarı oranının artmayacağı belirtilmiştir. Beraberinde program geliştirme önerilerine yer verilmiştir. Program geliştirme sürecinde uygulayıcıları olan öğretmenlerinde bu süreç içerisinde bilgilendirilmesi ve hizmet içi eğitimleri sıklaştırılması gerektiği aynı zamanda uzmanlardan yardım alınması gerektiğinin altı çizilmektedir. Çalışmanın sonuçlarında öğrencilerin seviye belirleme sınavları olan KPSS gibi sınavların yanında sözel olarak ifade edebileceği ek sınavlara yoğunlaşılmalıdır. Araştırmada öğretmen ve öğretmen adaylarının derslerine yeni düzenlemeler getirilmesinin gerekliliği de sunulmuştur.

2.9 Eğitim ve Eğitim Programı

Eğitim yaşam boyu gerçekleşen bir süreçtir. Kültür ve toplumun değerleri doğrultusunda şekillenmektedir. Eğitim kurumlarının hedeflerinin sistematik ilerlemesine bağlı olarak devam etmektedir. Eğitim etkinliklerin düzenli ilerlemesiyle öğretimin verimliliği doğrudan etkilenir (Göksu, 2016).

Doğumla beraber ilk eğitim aile ile başlar. Topluluk içerisine adapte olma sürecinde okullar en yaygın eğitim önderidir. Bireyin eğitim sürecinin önemli kısmını okullar tamamlar. Okul dışında kendini geliştirebileceği kurumlar da yaşantısını desteklemektedir. Okul öncesinde, okul dışında ya da okul sürecinde eğitim yaşamın her alanında aktiftir. Eğitim kurumlarında yeni nesil bireylere kültürün aktarılmasıyla davranış değişikliklerinin meydana gelmesi ve adapte olması beklenilmektedir (Tan,

2015). Bu süreçten yola çıkarak, ‘*Eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir*’ (Demirel, 2005). Eğitimin sarmal, planlı bir sistem izlemektedir. Eğitimin amacı belirlenen hedeflere ulaşmak ve istenilen sonuçları elde etmek içindir (Şişman, 2007).

Günümüzde formal ve informal eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Formal eğitim; belirlenen hedefler doğrultusunda planlı ve programlı işlemektedir. Planlanan eğitim süreci öğretmen tarafından sürdürülür. İnfomal eğitimde hedefler doğrultusunda olmayan kendi kendine gerçekleşen bir süreçtir. Yaşam boyu her alanda etkileşim halinde öğrenilir (Yeşilyurt, 2011).

Eğitimin temelini oluşturan öğretmen, öğrenciler ve hedefleri gerçekleştirmek üzere düzenlenen eğitim programlarıdır. Eğitim programı, planlanmış bir öğrenme sürecinin tasarısıdır. Öğrenci hayat boyu öğrenmeyi sürdüren bir varlıktır. Eğitim programı sistematik ve istenilen davranışları hedefler nitelikte planlanmıştır. Öğrenenin sınıf içi etkinliklerinin yanında okul dışında etkinlikle öğrenmeyi kapsamaktadır (Demirel, 2005).

Demirel’ in (2015) belirtmiş olduğu eğitim programları tanımlamalarına bakılacak olursa:

‘Ertürk de eğitim programını, düzenli eğitim durumları olarak görmektedir. Temelde Dewey’ in eğitim ve deneyim tanımına dayanan bu görüş, okuldaki her şeyi kapsarken, planlı olduğu sürece okul- dışı etkinlikleri de içine alır. Caswell ve Campbell’ e göre 1930’lardan bu yana eğitim programı, öğretmenlerin rehberliği altında öğrencilerin geçirmiş olduğu tüm yaşantılardır. Shephard ve Regan, eğitim programının, okulun rehberliği altında, çocukların sürekli kazandıkları yaşantıların içerdiğini belirtirken, Hass, eğitim programını bir eğitim süreci içinde sunulan programda bireylerin geçirdikleri tüm yaşantılar olduğunu söyler’

Bir eğitim programının 4 temel unsuru bulunmaktadır. Bunlar hedeflerin belirlenmesi ile başlar. İlk adımda hedefler öğrenen kişiye edindirilmek istenilen amaçlardır. Hedefler bireyler için ulaşılabilir düzeyde belirlenmelidir. Eğitim

programının tüm unsurları kendi içerisinde birbirlerini etkileyen sarmal bir yapıyı kapsadığı düşünülerek, diğer unsurlarla ilişkili olacak şekilde hazırlanmalıdır (Demirel, 2017). Bir diğer unsur ise içeriktir. ‘Niçin’ sorusunun cevabını hedefler boyutunda oluşturduktan sonra ‘Ne’ sorusuna cevap verilecektir (Gürsel & Sünbül, 2014). İçerik, hedef adımıyla belirlenen amaçlara uygun olarak seçilmelidir. Programdaki planların ve yapılması tasarlanılan etkinliklerin tümünü kapsar (Demirel, 2017). Beraberinde öğrenme- öğretme süreci takip etmektedir. Bu aşamada ise, öğretilmesi hedeflenen unsurların yöntem, teknik vb. seçimlerinin yapılmasını kapsar. Burada öğretmenin öğrencilerini ve öğrenme yöntemlerinin iyi gözlemlemiş olması oldukça avantajlı bir seçim yapmasına yardımcı olacaktır. Süreç içerisinde doğru tasarlanmayan öğretim planı hedeflere ulaştırmaz. Aksine hedeflenenin dışında bir sonuç elde edilir. Yapılacak olan eğitimin ve aktarılması planlanan bilgilerin ‘Nasıl’ aktarılacağı ile ilgili planlamaların yapıldığı boyuttur. Eğitim programının planlanmasında en son unsuru ise değerlendirmedir. Değerlendirme en başta belirlenen hedeflere ne derece ulaşıldığını tespit eden bir işlemdir. Süreç içerisinde istenilen hedeflere ulaşıp, ulaşılmadığının sayısal, sembolik olarak değerlendirmesini kapsar. Bu bağlamda hem öğreten kişinin hem de öğrenenin süreç içerisindeki beceri ve tutumlarının karşılığı değerlendirilir (Gürsel & Sünbül, 2014).

Eğitim programları tasarlanılırken öğrenci merkezli anlayışta ise, hedefler belirlenilirken öğrencilerin geçmiş yaşantıları, aileleri, çevreleri ve bilgi birikimleri göz önünde bulundurularak ulaşılabilir, olası hedefler seçilir. İçerik oluşturulurken, her öğrencinin öğrenme kapasitesi ve farklı stilleri oldukları varsayılarak biçimlendirilir. Öğrenme- öğretme sürecinde öğrencinin kendi isteği doğrultusunda öğretmenle ortak noktada buluşup belirlenen bir süreç gerçekleştirilir. Öğretmen süreç boyunca portfolyolar, etkinlik gözlemleriyle genel süreç değerlendirmeleri

yapmaktadır. Öğretmen öğrencileri gözlemlerken aynı zamanda programın işlevselliği ve uyguladığı program için kendi öz değerlendirmelerde de bulunmaktadır. Bu konuda geleneksel değerlendirme sürecinden ayrılmaktadır (Şeker, 2017).

2.10 Okul Öncesi Eğitim

Toplumun ileriye dönük gelişimini sağlamak için oluşturulan davranış değişiklikleri, ilkeler ve aktiviteler erken çocukluk dönemini de etkilemektedir. Formal eğitim sisteminin altında yer alan örgün eğitim okul öncesi eğitiminin başlamasıyla lisansüstü eğitim sürecine kadar olan tüm eğitim basamaklarını içine alır. Örgün eğitimde okul yapısı altında, belirli bir programın hedefleri kapsamında planlı eğitim süreci işlenir. Bireyin etkin okul dönemi okul öncesi eğitimine adım atması ile başlar (Yeşilyurt, 2011).

Çocuğun doğumundan 6 yaşına kadar olan öğrenme dönemi okul öncesi eğitimi kapsamaktadır. Okul öncesi dönem ileri ki yaşantısını kapsayan kritik bir dönemdir. Bu dönem çocuğun kişiliğini bulduğu aynı zamanda öğrenmeye en açık olduğu dönemdir. Erken çocukluk döneminde eğitim bilişsel, sosyal, dil, duygusal, fiziksel, psikomotor, kişisel alanları yani tüm gelişim alanlarını destekleyici niteliktedir. Çocuğun kendini keşfetmesi ve fark etmesi için önemli bir süreçtir. Aileden sonra ilk sosyalleşme deneyimi ve akranlarıyla iletişim kurma açısından çok nitelikli bir dönemdir. Okul öncesi eğitim ilköğretime adapte olma sürecinde çocuğun yanında ve yardımcıdır. Bulunduğu toplumun değerlerini ve kültürel niteliklerini öğrenebilmesi için verilen bir eğitim basamağıdır (Diken, 2014).

Kuzey Kıbrıs Cumhuriyeti'nde okul öncesi eğitim 1950 yıllarda Türkiye öğretmenleri göndermesiyle şehir merkezlerinde 4 farklı okulda açılmıştır. Daha sonra 1963-1974 yılları arasında eski yapılar korunarak eğitimin devam etmesi için

desteklenmiştir. Okul öncesi eğitim ihtiyacı öncelikli olarak annelerin çalışmasından kaynaklı doğmuştur (Düşek, 2008).

Nitekim ilk eğitimin başladığı yer olan aile ve daha sonra öğretmen, akran iletişimi bu dönemde çok önemli rol oynamaktadır. Çocuklarla iletişimle, erişkin iletişimini birbirinden ayıran pek çok noktası bulunmaktadır. Çocukların kendini ifade etmesi için zaman verilerek ortak noktalarda buluşularak eğitim süreci yönlendirilmelidir. Çocuklar için cezalar yaptırımı olan kalıpların, istenilen davranışları elde etme yönteminden çok psikolojik etkilerin kalıcı izler bırakması daha olası bir durumdur. Öğretmenin ve ailenin gelişim dönemlerine adapte olması bu süreçte çocuğun kendini gelişimini tamamlamasına yardımcı olacaktır. Bu dönemde çocukların kendi isteklerini dile getirmeleri için zaman vermek, sorumluluklar vererek daha cesaretlenmesini sağlamak ve en önemlisi çocuğu dinlemek unutulmaması gereken en önemli noktalardandır (Kaya, 2015).

Çocuğun gelişim alanlarının desteklenerek, kişisel istekleri karşısında manipüle edilebilecek sistematik eğitim ve öğretim için nitelikli bir okul öncesi programı tasarlamak mühimdir. Programın uygulayıcısı olan öğretmenler uygun çevre ve koşulları sağlamalıdır (Özsırkıntı, Akay & Bolat, 2014).

2.11 Okul Öncesi Eğitim Programının Yeri ve Önemi

Erken çocukluk döneminde çocuğa aktarılacak istenen günlük yaşam becerileri, toplumun kültürel yapısı, bilgi ve beceriler sistemli bir eğitim- öğretim yaşamı ile iyi kılavuz eşliğinde tamamlanır. Eğitim- öğretimin planlı ve sistematik ilerlemesi eğitim programı kapsamında sağlanır. Çocuğun gelişimine okulun fayda sağlayabilmesi ve öğretmenin hedefleri gerçekleştirebilmesi için eğitim programını iyi tanımak gerekmektedir (Dilek, 2013).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı 2016 okul öncesi eğitim programının temel özelliklerine bakıldığında; okul öncesi eğitim programı fiziki olanaklara, aile yapısına ve bireysel özelliklere göre kişiselleştirilmeye ve adapte etmeye elverişli bir temeldedir. Erken çocukluk dönemde çocukların becerilerinin gelişme döneminde olmaları aynı zamanda öğrenmenin aktif ilerlemesi için program dinamik bir yapıdadır.

Okul öncesi eğitim programı değişik öğrenme- öğretme stilleri ve yöntemlerinden yararlanılarak geliştirilmiştir. Tek bir öğrenme stili yerine, oyun temelli öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme vb. tüm yöntemlerle desteklenerek oluşturulmuştur. Geliştirilen program günlük yaşam becerilerini içine alarak özgür seçimler yapabilecekleri, geçmiş yaşantılarıyla yeni bilgiler arasında bağlantıları sağlayacakları, kişisel farkları göz önüne alınarak, aktif olmaları esas almıştır. Çocukların farklı kültürleri benimseyerek, sosyal ve fiziksel çevreye hassas, değer becerilerinin yüksek olmasına dikkat çekilmiştir. Program özel eğitimle desteklenen bireylerle beraber fırsat eşitliği sağlayarak ilkokula hazırlamayı hedefler. Aile katılımının programın içinde aktifliği önemlidir. Öğretmen aile ile irtibat halinde olup süreç içerisinde gelişimi aile desteğiyle ve katılımıyla sağlaması esas alınmıştır (MEB, 2016). Okul öncesi eğitim programının işleyişine uygun planlanan etkinliklerin öğretmen ve öğrenciye katkı sağlarken, aileler içinde fayda sağlar. Günlük yaşamda ailenin desteği ile eğitimin sürekliliği edinilmiş olur. Program uygulanırken aile ve okulda devam edilen eğitim süreci bir bütün içinde ilerler (Köksal, Balaban Dağal & Duman, 2016).

Bireyin küçük yaşlardan itibaren problem çözme yeteneğinin geliştirilmesi, kendi fikirlerini özgürce dile getirebilmesi ve sorunun farkına varıp çözüm yolları üretebilmesi için fırsatların tanınması boyutunda öğretmen rehberlik etmelidir.

Öğrenenin öğrenme süreci içerisinde öz değerlendirme yapıp giderilmesi gereken sorunları gözlemleyebilme becerisi edindirilmelidir (Başaran, 1994). Günümüz eğitim sisteminin öğrenciye odaklı eğitim ihtiyacı öğrencinin programın merkezinde yer alması gerektiği düşüncesini geliştirmiştir (Demirel, 2015).

Çocuk merkezli tasarımlarda çocuğun aktif konuma geçirilmesi gerektiğini savunulmuştur. Öğrencinin yaşamı ile öğrenme birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Bireyin gereksinimleri vurgulanmaktadır (Demirel, 2017). Çocuk merkezli eğitim programlarında etkinlik düzenlemeleri hedeflenen davranış kazanımlarına uygun planlaması gerekir. İstenilen davranış değişikliğini doğuracak ve öğrencinin istek ve ihtiyaçlarına uygun planlamalar yapılmalıdır (Demirel, 2011; Göle& Temel, 2015: 664).

2.12 Günümüz Okul Öncesi Eğitim Programında Öğrenci Merkezli Eğitimin Yeri

Geleneksel eğitim kapsamında öğretmenin süreç içinde aktif, eğitim programının merkeze alındığı bir süreç söz konusudur. Günümüzde yetiştirmeyi hedeflediğimiz kendini ifade edebilen, iyi, sağlıklı, özgüvenli bireylerin gereksinim ve beklentilerini karşılamada yetersiz kalmıştır. Eğitim düşüncesi öğrenci merkezli program ve öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda hedeflenen özgür süreç önem kazanmaya başlamıştır (Mancır, 2014).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tasarlanan ve günümüzde uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programının çocuğun gelişimi doğrultusunda çocuğun merkezde yer aldığı bir eğitim sürdürülmektedir. Program etkin ve aktif öğrenme öğretme anlayışını kapsamaktadır (MEB, 2017). Eğitim programı planlanırken, öğeleri olan hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme kapsamlarının yanı sıra esas alınan eğitim felsefesi veya felsefeleri ile biçimlendirilir. KKTC geliştirmekte olan ve

yeniliklere açık bir ülkedir. Bu nedenle gelişmekte olan bireylere kazandırılması gereken önemli noktalardan birisi, toplumsal sorunlara çözüm yollarının üretebilmesi ve çözüm yollarına öneriler geliştirebilmeleridir. Dolayısıyla yeniden kurmacı bir eğitim felsefesini kapsamaktadır. Günümüz teknoloji çağında bilgi toplumunun gelişimi için bilgiye açık, demokratik ve iş birliğini benimseyen bireylerin yetişmesi açısından ele alındığında, KKTC eğitim programında ilerlemecilik eğitim felsefesinin de görüşleri bulunmaktadır. Toplumsal gelişmelerin önemiyle beraber geçmişin izlerinin taşınmasının önemi ve yeri büyüktür. Kuşaktan kuşağa aktarılan gelenek, göreneklerin benimsenmesi ile daimicilik ve esasiciliğin izleri görülmektedir. KKTC eğitim programında kendine güvenen, özgür ve esnek eğitim kapsamında bireyin kendini tanıması varoloşçuluğun etkilerini de taşımaktadır. Tüm bu program gerekçeleri göz önünde bulundurulduğunda eğitim programı bütüncül ve eğitim felsefelerini kapsar nitelikte farklı dokunuşlarla oluşturulduğunu gözlemleyebiliriz (MEB, 2018).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti okul öncesi eğitim programında amaçlanan, çocuğun her açıdan sağlıklı gelişimini desteklemektir. Okul öncesi dönem çocuklarının öğrendiklerini günlük yaşama aktararak, sorunlara çözüm önerileri geliştirerek bir bütün olarak kendi özelliklerinin farkındalığına ulaşmaları için tasarlanmıştır. Değerlerinin farkında olup saygı ve sevgi çerçevesi içerisinde duyarlı bireylerin geliştirilmesi amaçları arasındadır. Çocuğun kendine olan güvenin farkına varması ve ifade yeteneğinin gelişmesi için desteklenmiştir. İçinde bulunduğu coğrafyaya ilişkin karşılaştığı durumlarda ayrımcılığa karşı, farklılıklara saygılı, iletişim yeteneği yüksek çocuklar geliştirilmesi amaçları arasında yer almaktadır (MEB, 2018).

Günümüz bilgi çağının desteklenmesi adına öğrencinin gereksinimlerinin ön planda tutulduğu, teknolojik gelişmelerle desteklendiği bir eğitim ortamı sunmanın önemi büyüktür. KKTC okul öncesi eğitim programını göz önüne alındığında, farklı platformlarından bilgiye ulaşılacakları, bilgiyi yaşama aktarabilecekleri, edindikleri bilgileri planlayarak, karar verme ve problem çözme yeteneklerini geliştirebilecekleri, teknolojinin aktif olarak kullanılabileceği bir eğitim ortamı hazırlanması gerektiğine değinmiştir. Eğitim ortamının niteliklerinin zenginleştirilmesi bireyin aktif olmasına şans tanımaktadır. Öğrencinin eğitim ortamlarında öğretmenin farklılıklara uygun eğitim yaklaşımları ve farklı öğrenme stillerine hitap eden etkinlikler düzenlemelidir. Öğretmen bu süreç içerisinde rehber rolünü oynamaktadır. Öğrenci merkezli eğitim anlayışının tasarlandığı eğitim programında öğretmenin donanımlı olması gerekmektedir. Bireysel öğrenmeyle beraber grup etkinlikleri, işbirlikçi öğrenme gibi farklı öğrenme öğretme yaklaşımları eğitimin niteliğini arttıracak fırsatlar sağlanmalıdır. Bireylerin küçük yaşlarda tartışma yöntemi, problem çözme becerileri, örnek olay çözümlemesinin yapılması gibi farklı yollar ile güçlendirilmesi üzerinde durulmuştur (MEB, 2018).

Ele alınan eğitim programına Millî Eğitim Bakanlığı (2018) rehberlik eden altı öğrenme alanı belirlenmiştir:

“Sağlık ve fiziksel gelişim alanı, dil, iletişim ve okuma yazmaya hazırlık, matematiksel ve mantıksal düşünme öğrenme alanı, fen, doğa ve çevresel farkındalık öğrenme alanı, kişisel, sosyal ve duygusal gelişim öğrenme alanı, yaratıcı ve estetik gelişim öğrenme alanı”

Öğrenme alanları, erken çocukluk dönemindeki öğrencilerin tüm gelişim ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde belirlenmiştir. Gelişim alanları program içerisinde birbirini tamamlar nitelikte bütüncüldür. Program çıktıları doğrultusunda değerlendirme yapacak olan öğretmenin KKTC okul öncesi eğitim programında geleneksel ölçme araçlarının yanında gözlem yoluyla, portfolyo değerlendirmesi,

dosya hazırlanması gibi öğrenci merkezli eğitimi destekleyen öneriler sunulmuştur (MEB, 2018).

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilen çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırma Deseni

Bu araştırma Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitim Programları dersi ön görülerek öğretmen adayları ve dersi veren öğretim üyesinin öğrenci merkezli eğitim kapsamında ilişkilerin incelendiği, karma araştırma yöntemi kullanılarak durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışması güncel bir olguyu günlük yaşamda işlendiği çerçevede incelenerek, farklı veri kaynaklarıyla elde edilebilir desteklenebileceği sınırlar içerisinde kullanılabilen yöntemlerdir (Yin, 1984; Akt.: Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu ders (OOEG215) öğretmen adaylarının gelişmesinde katkıda bulunduğundan dolayı eğitim fakültelerinde verilmelidir. Bu araştırmada ise hem öğretmen adaylarının hemde öğretmenin görüşlerinin derinlemesine incelenmesi için yöntem olarak durum çalışması araştırmacı tarafından tercih edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek 2016’ da belirttiği gibi durum çalışmalarında olgunun derinlemesine incelenmesi söz konusudur. Karma yöntem araştırması seçilerek öğretmen adaylarının ve öğretim üyesinin bakış açılarının incelenmesi hedeflenmiştir. Karma araştırma yöntemi; araştırmaya dahil edilmesi beklenen grubun hem nitel hem nicel araştırma yaklaşımların yöntemlerinden yararlanılarak fikir ve bağlamların geniş perspektiften ele alınıp, kombinasyon yapıldığı araştırma türüdür (Creswell ve Clark, 2015).

Nitel ve nicel araştırma metotları ayrı öge ve hipotezlere dikkat çekmektedir. Böylelikle araştırmacının sunduğu araştırma sorularına anlamlı yanıtlar arama fırsatı doğar. Olguların anlaşılmasında tek kapsamlı incelemeler yeterli değildir. Farklı tekniklerin birlikte işlenmesi gerekir. Karma yöntem araştırmalarında nitel ve nicel boyutta elde edilen bilgiler aynı zamanda birbirlerinin tutarlılıkları açısından inceleme fırsatı sunar. Böylelikle yapılan çalışmanın inandırıcılık ilkesinin kuvvetlenmesinde katkı sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Temel Eğitim Bölümü "*Okul Öncesi Eğitim Programları*" dersini almış olan öğretmen adayları ve dersi veren öğretim üyesini kapsamaktadır. Bu ders haftada 3 saat, 3 kredi ve uygulamalı bir derstir. Dersin içeriği okul öncesinde genel olarak eğitim programlarının planlanmasını, tasarlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini içermektedir. Araştırmanın evreninin az olmasından dolayı evren ve örneklem aynıdır. Çalışmaya 50 öğretmen adayı ile 1 öğretim üyesi katılımı sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler için 50 öğretmen adayı arasından rastgele sadece 10 öğretmen adayı seçilerek görüşmeler yapılmıştır. Yapılan çalışmada katılımcı sayısının sınırlı olmasından dolayı derinlemesine bir çalışma yöntemi izlenmiştir. Çalışmanın ders boyutu kapsamında uygulamaya koyulup elde edilecek sonuçlar bağlamında daha sonra genişletilerek daha geniş bilgi ağına ulaşılması hedeflenmiştir.

3.3 Gerekli İzinlerin Alınma Süreci

Araştırmayı yapabilmek için Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kuruluna gerekli belgeler belirtilmiş, gerekli onaylar alınmıştır. Bu kapsamda Eğitim Bilimleri bölümü ve Temel Eğitim bölümünden gerekli bilgilendirilmeler yapılmıştır. Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu onay belgesi (Ek 1) sunulmuştur.

3.4 Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket ve görüşmelerden yararlanılmıştır. Araştırmada Mancır Habib'in (2014) yılında yaptığı çalışmada kullanmış oldukları '*Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi Ölçeği*' ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır (Ek 3, Ek 4 ve Ek 5'e bakınız). Ölçek, 19 'u olumlu 6 'sı olumsuz toplam 25 ifadeden oluşmaktadır. Beşli likert tipi olan ölçeğin, "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Hiç Katılmıyorum" seçenekleri bulunmaktadır. Anket öğretmen adaylarına gerekli bilgilendirilmeler yapıldıktan sonra uygun koşulu sağlayan, gönüllü olanlara uygulanmıştır. Ayrıca çalışmada rastgele seçilen 10 katılımcıdan görüşme yöntemi ile yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile bilgi toplanmıştır (Ek 4' e bakınız). Mancır Habib' in 2014' te kullanmış olduğu ve bu çalışmada da kullanılan anket ve görüşme soruları literatür taranarak elde edilen teorik bilgiler doğrultusunda ve daha önceden uygulanmış olan veri toplama yöntemleri ışığında meydana getirilmiştir. Yarı yapılandırılmış sorular önceden alanında uzman kişilerin görüşü alınıp uygulanmıştır. Mancır Habib (2014) anketi ön uygulama ile test edilmiş ve sonuçlarına bağlı kalınarak faktör analizi yapılmış. Ankette toplam 32 soru bulunmaktayken fakat faktör yükü 0.35 altında olan 7 madde anketten çıkartıldıktan sonra toplam 25 soru ile anket uygulamaya konulmuştur. Araştırmada kullanılan görüşme soruları ise önceden uzman

görüşü alındıktan sonra uygulamaya konuldu. Anket 9-10 Mart 2020 tarihinde birebir yapılmaya başlanılmış olup beraberinde Covid-19 salgın sebebi ile online ortamda gerçekleştirilmiştir. Öğretim üyesi ve öğretmen adaylarından randevu alarak boş vakitlerinde görüşme soruları uygulanmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Araştırmada yer alan anket soruları standart sapma, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri SPSS 24 (spss son sürümü) programı yardımıyla bulunmuş, uzman desteği ile analiz edilmiştir. Öğretim elamanına ve rastgele seçilen öğretmen adaylarına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularına ise içerik analizi yapılarak sonuçlara ulaşılmıştır. Toplanan veriler yazıya döküldükten sonra öncelikle araştırma soruları kodlanmıştır ve daha sonra öğretmen adaylarından elde edilen görüşler bu kodlara göre kategorize edilmiştir. Aynı fikirde yer alan görüşler aynı kategori altında birleştirilip yorumlanmıştır. Karma yöntem yaklaşımı, çalışmada elde edilen bilgilerin analizinde farklı boyutlar kazandırması açısından desteklemiştir. Nitel ve nicel boyutun birlikte çalışmaya dahil olması ile kullanılan teknikler açısından elde edilen bulguları sağlamlaştırma, doğrulama amacıyla araştırmayı güçlü kılmıştır. Hem nitel yöntem hem nicel yöntem açısından ele alınan çalışma sonuçları birbirini tamamlayarak daha kapsamlı sonuçlar elde etmeye yararlı olmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2016).

3.6 Araştırmacının Rolü

Araştırmacı veri toplama döneminde aktif rol oynamıştır. Anketin uygulanması için öğretmen adaylarının aldıkları derslerin gruplarını ve her dersin zamanını tespit ederek, dersi veren öğretim üyeleri ile birebir görüşerek anketle ilgili bilgilendirme yapıp, öncesinden izin istenmiştir. Anketin uygulanabilmesi için gerekli uygun koşulları araştırmacı sağlamıştır. Örneğin; anketin uygulanması için yeteri kadar süre

verilmiştir ve öğrencilerin motivasyonunun yüksek olduğu zaman diliminde (dersin girişinde) anket uygulanmıştır. Görüşme soruları için öğretim üyesinden ve öğretmen adaylarından katılım izinleri alınmıştır ve de görüşmeler gönüllük esasına dayanarak ses kaydı altında alınmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde Okul öncesi öğretmenliği lisans programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ dersini vermiş olan öğretim üyesi ve bu kapsamda dersi almış olan öğretmen adayları için uygulanmış olan anket verileri ve yarı yapılandırılmış görüşmeler, istatistiki olarak yapılan veri analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular, araştırmanın alt problemlerine bağlı kalınarak elde edilen tablolar ve yorumlar sunulmuştur.

4.1 Nicel Verilerin Analizi

Okul öncesi öğretmenliği lisans programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ dersini almış olan toplamda 50 öğretmen adayları için uygulanmış olan anket sonucunda aşağıda tablolarda gösterilen veriler ortaya çıkmıştır. Anket soruları ve analizleri aşağıda sırasıyla verilmiştir. Yukarıda 7. Sayfada belirtildiği gibi araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının görüşleri ışığında “Okul Öncesi Eğitim Programları (OOEG215)” dersine ilişkin fikir ve görüşlerin incelenmesi ve dersin içeriğinin geliştirilmesine katkı sağlamasıdır. Bunun yanında program geliştirme ve öğrenci merkezli eğitiminin önemini öğretmen adaylarına günlük yaşantılarında yaparak yaşayarak kullanabilecekleri bir yöntem olduğunun farkındalığını kazandırmaktır.

4.1.1 Araştırmanın Değişkenlerinin Aritmetik Ortalaması (mean)

Okul öncesi öğretmenliği lisans programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları (OOEG215)’ dersini almış olan öğretmen adaylarının ayrı ayrı her soruya

vermiş olduğu yanıtlar analiz edilerek tablolar üzerinde gösterilmiştir. Ölçekte bulunan 25 soru ‘Öğretmen’ ve ‘Öğrenci’ olarak iki farklı başlık altında analiz edilmiştir. Katılımcıların aritmetik ortalaması her paragraf için aşağıdaki Tablo 1 de gösterildiği gibi sınıflandırılmıştır. Örneklemden anket toplandıktan sonra 25 madde içeren ölçek, cevap kategorisi verilerek nicel bir ölçeğe çevrilmiştir. 5 = Tamamen katılıyorum, 4 = Katılıyorum, 3 = Kararsızım, 2 = Katılmıyorum, 1 = Hiç katılmıyorum.

Tablo 1: Anket Paragraflarının onay derecesi

Likert-Ölçeği	Sınıflandırması	Açıklaması
1	1 – 1.79	Kesinlikle Katılmıyorum
2	1.8 – 2.59	Katılmıyorum
3	2.6 – 3.39	Kararsızım
4	3.4 – 4.19	Katılıyorum
5	4.2 – 5	Tamamen Katılıyorum

Araştırmacı, anket paragraflarının derecesini Idek, Fonk, Sidhu, & Hoon (2014)’ de yaptığı araştırmaya örnek alarak Tablo 1’de ki belirtilen kuralda esas alınarak, paragraftaki aritmetik ortalama 1-1.79 ise tamamen katılmıyorum, 1.8 – 2.59 katılmıyorum, 2.6 – 3.39 kararsızım, 3.4 – 4.19 katılıyorum ve 4.2 – 5 tamamen katılıyorum göstermektedir.

Tablo 2, anket başlığında belirtildiği gibi “**Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğretmenimiz Öğrenci Merkezli Eğitim Algılama ve Uygulama Düzelerinin Belirlenmesi ‘Öğretmenimiz’** maddeleri için aritmetik ortalama puanlarını göstermektedir. Katılımcıların öğretmenimiz öğeleri için aritmetik ortalama puanları 2,92 ile 4,52 arasında değişmektedir. Aynı zamanda standart sapmaları, maddelerin, maddeler arasındaki ortalama aritmetik ortalamadan (mean) yüksek bir sapma göstermediğini göstermiştir. Bu nedenle, katılımcıların ‘**Öğretmenimiz**’ öğeleri için ortalama puanları 4,03’tür. Bu puanlar, öğretmeni, öğretmen adayları tarafından olumlu algılandığını ve tatmin edici olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Öğretmenimiz için Aritmetik Ortalama (mean)

	Maddeler	Ortalama(Mean)	STD	Derecelendirme
	Öğretmenimiz			
1	ÖME için yeterli bilgiye sahiptir.	4.06	0.89	Katılıyorum
2	Öğrencinin etkinliklerine katılımını sağlar.	4.36	0.72	Tamamen Katılıyorum
3	Öğrenciyi öğrenmeye güdüler.	4.48	0.65	Tamamen Katılıyorum
4	Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alır.	4.08	0.83	Katılıyorum
5	Öğrencinin ödev ve proje çalışmalarına göre değerlendirme yapar.	4.3	0.74	Tamamen Katılıyorum
6	ÖME için öğretmenin eğitime ihtiyacı vardır.	3.08	1.37	Kararsızım
7	Öğrencilere sorumluluk verir.	4.52	0.58	Tamamen Katılıyorum
8	Öğrenciyi doğru sorularla bilgiye ulaştırır.	4.34	0.82	Tamamen Katılıyorum
9	Ders materyallerini verimli kullanır.	4.36	0.66	Tamamen Katılıyorum
10	Öğrenciyi ödüllendirir.	3.26	1.19	Kararsızım
11	Öğrenciye kendini özgürce ifade etme fırsatı verir.	4.34	0.798	Tamamen Katılıyorum
12	Dersi kitaptan anlatır.	2.92	1.12	Kararsızım
13	Öğrenci merkezli eğitimi öğreten bir dersimiz olmalı.	4.18	1.04	Katılıyorum
14	Yenilikleri takip eder.	4.4	0.7	Tamamen Katılıyorum

15	Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	4.16	1.06	Katılıyorum
16	Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır.	4.24	0.69	Tamamen Katılıyorum
17	Bilgiden çok bilgiyi edinme yollarını gösterir.	3.94	0.91	Katılıyorum
18	Değerlendirmeyi test ile yapar.	3.24	1.04	Kararsızım
19	Proje ve ödevlerle ölçme ve değerlendirme yapar.	4.22	0.76	Tamamen Katılıyorum
	Öğretmenimiz Aritmetik Ortalama Değeri	4.03	0.87	Katılıyorum

Tablo 3, anketde (Ek3) belirtildiği üzere ‘**Öğrenci**’ maddelerinin aritmetik ortalama puanlarını göstermektedir. Katılımcıların Öğrenci maddeleri için aritmetik ortalama puanları 2.2 ile 4.4 arasında değişmektedir. Aynı zamanda standart sapmaları, maddelerin, maddeler arasındaki ortalama aritmetik ortalamadan (mean) yüksek bir sapma göstermediğini göstermiştir. Bu nedenle, ankete katılan öğretmen adaylarının, ‘**Öğrenci**’ maddeleri için ortalama puanları 2,92'dir. Bu puanlar, öğretmen adayları için '**Öğrenci**' maddeleri üzerindeki algılarının ne katılıyorum ne de katılmıyorum bir başka deyişle kararsızım ifadesinde oluşunu göstermektedir.

Tablo 3: Öğrenci için Aritmetik Ortalama

	Maddeler	Aritmetik Ortalama (mean)	STD	Derecelendirme
	Öğrenci			
20	ÖME hakkında yeterli bilgiye sahibim.	3.74	0.78	Katılıyorum
21	Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen tamamen pasiftir.	2.2	1.14	Katılmıyorum
22	Geleneksel yöntemde öğrenme daha etkin gerçekleşir.	2.4	1.34	Katılmıyorum
23	ÖME gerekli bir sistemdir.	4.4	0.93	Tamamen Katılıyorum
24	ÖME' yi uygulamak için daha çok erken.	2.24	1.17	Katılmıyorum
25	ÖME fakültemizde işe yaramaz/yaramıyor.	2.52	1.42	Katılmıyorum
	Öğrenci Aritmetik Ortalama Değeri	2.92	1.13	Kararsızım

4.1.2 Öğretmen Adaylarının ÖME Üzerindeki Görüşlerinin Analizi

Araştırmada Mancır Habib'in (2014) yılında yaptığı çalışmada kullanmış oldukları 25 maddelik '*Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi Ölçeği*' her madde için öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtların analizleri aşağıdaki tablolarda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 4 : Öğrenci Merkezli Eğitim için yeterli bilgiye sahiptir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	17	34,0	34,0	34,0	
Katılıyorum	22	44,0	44,0	44,0	
Kararsızım	9	18,0	18,0	18,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,890

Tablo 4' den anlaşıldığı üzere öğretmen adaylarının %44 oranında (Katılıyorum), %34 oranında (Tamamen katılıyorum), %18 (Kararsızım), %2 (Katılmıyorum- Hiç katılmıyorum) cevabını vermiştir. Öğretmen adaylarının öğretim üyesinin ÖME üzerinde yeterli bilgiye sahip olduğu söylenebilir. Ankette bu soru için standart sapmanın 0,89 olarak çıkması, öğretmen adaylarının iki seçenek arasında yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 5: Öğrencinin etkinliklere katılımını sağlar.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	22	44,0	44,0	100,0	
Katılıyorum	26	52,0	52,0	56,0	
Kararsızım	1	2,0	2,0	2,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,722

Tablo 5’ten görüldüğü üzere öğretmen adayları öğretim üyesi için “*Öğrencinin etkinliklere katılımını sağlar*” görüşüne %52 (Katılıyorum), %44 (Tamamen katılıyorum), %2 (Kararsızım- Hiç katılmıyorum) cevabını vermiştir. İki ifade arasında (tamamen katılıyorum-katılıyorum) anlamlı bir fark görülmediğinden dolayı, ‘*Öğretmen adaylarının etkinliklere katılımında*’ arasında karasız kalmıştır.

Tablo 6: Öğrenciyi öğrenmeye güdüler.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	27	54,0	54, 0	100,0	
Katılıyorum	21	42,0	42,0	46,0	
Kararsızım	1	2,0	2,0	4,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,646

Tablo 6' dan anlaşıldığı gibi öğretim üyesinin '*Öğrenciyi öğrenmeye güdüler*' ifadesine öğretmen adayları %54,0 (Tamamen katılıyorum), %42,0 (Katılıyorum), %2,0 (Kararsızım- Katılmıyorum) diye görüş belirtmiştir. Yukarıda belirttiği üzere öğretmen adaylarının '*Öğrenciyi öğrenmeye güdüler*' ifadesine görüşleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 7: Öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	18	36,0	36, 0	100,0	
Katılıyorum	19	38,0	38,0	64,0	
Kararsızım	12	24,0	24,0	26,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,829

Tablo 7'de elde edilen verilere göre öğretmen adayları %38 (Katılıyorum), %36(Tamamen katılıyorum), %24 (kararsızım), %2 (Katılmıyorum) şeklinde ifade etmiştir. Buna göre, standart sapma değeri (0.82) olarak çıkan sonuçtan öğretmen adaylarının '*Öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alır*' görüşü üzerine anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 8: Öğrencinin ödev ve proje çalışmalarına göre değerlendirme yapar.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	22	44,0	44,0	100,0	
Katılıyorum	22	44,0	44,0	56,0	
Kararsızım	5	10,0	10,0	12,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,735

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretmen adayları ‘*Öğrencinin ödev ve proje çalışmalarına göre değerlendirme yapar*’ görüşüne %44 oranında tamamen katılıyorum ve katılıyorum şeklinde eşit oranda cevaplar vermiştir. %10 (Kararsızım), %2 (Katılmıyorum) cevaplarını vermişlerdir. Buda gösteriyor ki öğretmen adayları ÖME de öğretmenin döküman ağırlıklı değerlendirme tercih etmiştir.

Tablo 9: ÖME için öğretmenin eğitime ihtiyacı vardır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	10	20,0	20,0	100,0	
Katılıyorum	10	20,0	20,0	80,0	
Kararsızım	12	24,0	24,0	60,0	
Katılmıyorum	10	20,0	20,0	36,0	
Hiç Katılmıyorum	8	16,0	16,0	16,0	
Total	50	100,0	100,0		1,368

Tablo 9' dan anlaşıldığı üzere %24 (Kararsızım), %20 oranında (Tamamen katılıyorum, katılıyorum ve katılmıyorum), %16 (Hiç katılmıyorum) derecesinde sonuç elde edilmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının bu konu üzerinde pek de bilgi sahibi olmadıklarından dolayı görüş belirtmemişlerdir.

Tablo 10: Öğrencilere sorumluluk verir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yıgmal Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	28	56,0	56,0	100,0	
Katılıyorum	20	40,0	40,0	44,0	
Kararsızım	2	4,0	4,0	4,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,580

Tablo 10' dan anlaşıldığı üzere, öğretmen adayları %56 (Tamamen katılıyorum), %40 (Katılıyorum), %4 (Kararsızım) derecesinde katılmaktadırlar. Bu sonuca göre, öğretmen adayları öğretmenlerin ÖME de öğrencilerin aktif katılımını desteklemiştir.

Tablo 11: Öğrenciyi doğru sorularla bilgiye ulaştırır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	25	50,0	50,0	100,0	
Katılıyorum	19	38,0	38,0	50,0	
Kararsızım	5	10,0	10,0	12,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,823

Tablo 11’den anlaşıldığı üzere öğretmen adaylarının %50 (Tamamen katılıyorum), %38 (Katılıyorum) derecesinde katılmaktadır. %10’ luk kısımda bulunan öğretmen adayları ise bu görüşe ‘kararsızım’ yanıtını vermiştir. Elde edilen sonuca göre, öğretmen adayları ÖME de öğretmenin öğrenciye rehber olarak yönlendirdiği görüşünde hem fikir olmuşlardır.

Tablo 12: Ders materyallerini verimli kullanır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	23	46,0	46,0	100,0	
Katılıyorum	22	44,0	44,0	54,0	
Kararsızım	5	10,0	10,0	10,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,663

Tablo 12’de anlaşıldığı üzere, öğretmen adayları %46 (Tamamen katılıyorum), %44 (Katılıyorum), %10 (Kararsızım) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının ÖME de öğretmenin ders materyallerini verimli kullandığını ifade etmişlerdir.

Tablo 13: Öğrenciyi ödüllendirir

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığmal Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	10	20,0	20,0	100,0	
Katılıyorum	10	20,0	20,0	80,0	
Kararsızım	16	32,0	32,0	60,0	
Katılmıyorum	11	22,0	22,0	28,0	
Hiç Katılmıyorum	3	6,0	6,0	6,0	
Total	50	100,0	100,0		1,192

Tablo 13’ de öğretmen adaylarından elde edilen sonuçlara göre %20 (Tamamen katılıyorum-katılıyorum), %32 (Kararsızım), %22 (Katılmıyorum), %6 (Hiç katılmıyorum) şeklinde cevaplanmıştır. Elde edilen verilere göre ve de standart sapma (1.19) göz önünde bulundurulduğu zaman, öğretmen adaylarının ÖME de öğretmenin ‘Öğrenciyi ödüllendirir’ görüşü üzerinde farklı görüşlere sahiptirler.

Tablo 14: Öğrenciye kendini özgürce ifade etme fırsatı verir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	24	48,0	48,0	100,0	
Katılıyorum	21	42,0	42,0	52,0	
Kararsızım	4	8,0	8,0	10,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,798

Tablo 14’ den elde edilen sonuçlara göre öğretmen adayları ‘*Öğrenciye kendini özgürce ifade etme fırsatı verir.*’ ifadesine %48 (Tamamen katılıyorum), %42 (Katılıyorum), %8 (Kararsızım), %2 (Hiç katılmıyorum) şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları ÖME’in öğrencilere eleştirel düşünme ve yansıma yapma gibi olanaklar tanıdığı görüşünde hem fıkirdirler.

Tablo 15: Dersi kitaptan anlatır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	4	8,0	8,0	100,0	
Katılıyorum	11	22,0	22,0	92,0	
Kararsızım	18	36,0	36,0	70,0	
Katılmıyorum	11	22,0	22,0	34,0	
Hiç Katılmıyorum	6	12,0	12,0	12,0	
Total	50	100,0	100,0		1,112

Tablo 15’ de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının ‘*Dersi kitaptan anlatır*’ ifadesine verilen cevaplarda farklı cevapların verilmesi söz konusudur. %36 (Kararsızım), %22 (Katılıyorum-katılmıyorum), %12 (Hiç katılmıyorum) şeklinde ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının ÖME de ‘*Dersi kitaptan anlatır*’ ifadesine karşı farklı tutum izledikleri söylenir (Standart sapma 0.5 in üzerinde olduğundan dolayı (1.1) öğretmen adaylarının farklı görüşlerde olduğunu gösteriyor).

Tablo 16: Öğrenci merkezli eğitimi öğreten bir dersimiz olmalı.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığmal Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	25	50,0	50,0	100,0	
Katılıyorum	14	28,0	28,0	50,0	
Kararsızım	8	16,0	16,0	22,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	6,0	
Hiç Katılmıyorum	2	4,0	4,0	4,0	
Total	50	100,0	100,0		1,044

Tablo 16’ dan anlaşıldığı gibi öğretmen adayları %50 si (Tamamen katılıyorum), %28 (Katılıyorum), %16 (Kararsızım), %4 (Hiç katılmıyorum), %2 (Katılmıyorum) şeklinde ifade edilmiştir. Bu verilere göre öğretmen adaylarının çoğunluğu ÖME’de ‘*Öğrenci merkezli eğitimi öğreten bir dersimiz olmalı*’ görüşünü desteklemektedir.

Tablo 17: Yenilikleri takip eder.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	25	50,0	50,0	100,0	
Katılıyorum	21	42,0	42,0	50,0	
Kararsızım	3	6,0	6,0	8,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,700

Tablo 17’ de görüldüğü gibi öğretmen adayları ‘*Yenilikleri takip eder*’ fikrine %50 (Tamamen katılıyorum), %42 (Katılıyorum), %6 (kararsızım), %2 (Katılmıyorum) şeklinde yanıtlar verilmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmen ‘*Yenilikleri takip eder*’ görüşünde hem fikirdirler.

Tablo 18: Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	23	46,0	46,0	100,0	
Katılıyorum	18	36,0	36,0	54,0	
Kararsızım	6	12,0	12,0	18,0	
Katılmıyorum	0	0	0	0	
Hiç Katılmıyorum	3	6,0	6,0	6,0	
Total	50	100,0	100,0		1,057

Tablo 18’ de görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur*’ fikrine ilişkin %46 (Tamamen katılıyorum), %36 (Katılıyorum), %12 (Kararsızım), %6 (Hiç katılmıyorum) şeklinde ifade edilmektedir. Öğretmen adaylarının çoğunluğu öğretmenin ‘*Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur*’ görüşünü desteklemektedir.

Tablo 19: Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	18	36,0	36,0	100,0	
Katılıyorum	27	54,0	54,0	64,0	
Kararsızım	4	8,0	8,0	10,0	
Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,687

Tablo 19’den anlaşıldığı üzere öğretmen adayları ‘*Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır*’ görüşüne %54 (Katılıyorum), %36 (Tamamen katılıyorum), %8 (Kararsızım), %2 (Katılmıyorum) şeklinde ifade edilmektedir. Yukardaki verilere göre öğretmen adayları ÖME de öğretmenin eğitim teknolojilerini etkin olarak kullandığı görüşünde ortak fikiri savunmuşlardır.

Tablo 20: Bilgiden çok bilgiyi edinme yollarını gösterir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	15	30,0	30,0	100,0	
Katılıyorum	21	42,0	42,0	70,0	
Kararsızım	10	20,0	20,0	28,0	
Katılmıyorum	4	8,0	8,0	8,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,913

Tablo 20’ de gösterildiği gibi öğretmen adayları ‘*Bilgiden çok bilgiyi edinme yollarını gösterir.*’ fikrine %42 (Katılıyorum), %30 (Tamamen katılıyorum), %20 (Kararsızım), %8 (Katılmıyorum) şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmen adayları ÖME’de öğretmenin bilgiyi edinme yollarını göstermesi üzerinde farklı görüşlerde oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 21: Değerlendirmeyi test ile yapar.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	5	10,0	10,0	100,0	
Katılıyorum	15	30,0	30,0	90,0	
Kararsızım	21	42,0	42,0	60,0	
Katılmıyorum	5	10,0	10,0	18,0	
Hiç Katılmıyorum	4	8,0	8,0	8,0	
Total	50	100,0	100,0		1,041

Tablo 21’ de görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*Değerlendirmeyi test ile yapar.*’ Fikrine %42 (kararsızım), %30 (katılıyorum), %10 (tamamen katılıyorum, %10 (katılmıyorum) ve %8 (hiç katılmıyorum) şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Öğretmen adayları ÖME de öğretmenin değerlendirme yönteminde karasız kaldıklarını ortaya koymuştur. Standart sapma değeri de bu görüşü göstermektedir.

Tablo 22: Proje ve ödevlerle ölçme ve değerlendirme yapar.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yıgmal Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	19	38,0	38,0	100,0	
Katılıyorum	25	50,0	50,0	62,0	
Kararsızım	4	8,0	8,0	12,0	
Katılmıyorum	2	4,0	4,0	4,0	
Hiç Katılmıyorum	0	0	0	0	
Total	50	100,0	100,0		0,764

Tablo 22’ den görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*Proje ve ödevlerle ölçme ve değerlendirme yapar*’ görüşüne %50 (Katılıyorum), %38 (Tamamen katılıyorum), %8 (Kararsızım), %4 (Katılmıyorum) şeklinde belirtmiştir. Öğretmen adaylarının büyük bir kısmının bu fikire katıldığı saptanmıştır. Buda öğretim üyesinin ölçme ve değerlendirmeyi ÖME’ye uygun bir şekilde uyguladığını gösterir.

Tablo 23: ÖME hakkında yeterli bilgiye sahibim.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	5	10,0	10,0	100,0	
Katılıyorum	31	62,0	62,0	90,0	
Kararsızım	11	22,0	22,0	28,0	
Katılmıyorum	2	4,0	4,0	6,0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,777

Tablo 23’ den görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*ÖME hakkında yeterli bilgiye sahibim*’ görüşüne %62 (Katılıyorum), %22 (Kararsızım), %10 (Tamamen katılıyorum), %4 (Katılmıyorum), %2 (Hiç katılmıyorum) şeklinde yanıt vermişlerdir. Buna göre öğretmen adayları ÖME programında kendilerini kişisel değerlendirme açısından yeterli bilgiye sahip oldukları görüşündedirler.

Tablo 24: Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen tamamen pasiftir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	3	6,0	6,0	100,0	
Katılıyorum	4	8,0	8,0	94,0	
Kararsızım	8	16,0	16,0	86,0	
Katılmıyorum	20	40,0	40,0	70,0	
Hiç Katılmıyorum	15	30,0	30,0	30,0	
Total	50	100,0	100,0		1,143

Tablo 24’ den görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen tamamen pasiftir.*’ kriterine farklı görüşler ortaya koymuşlardır. %40 (Katılmıyorum), %30 (Hiç katılmıyorum), %16 (Kararsızım), %8 (Katılıyorum), %6 (Tamamen katılıyorum) şeklinde yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablodan da anlaşıldığı üzere öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin tamamen pasif olmadığı görüşünü savunmaktadır.

Tablo 25: Geleneksel yöntemde öğrenme daha etkin gerçekleşir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yıgmal Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	4	8,0	8,0	100,0	
Katılıyorum	9	18,0	18,0	92,0	
Kararsızım	7	14,0	14,0	74,0	
Katılmıyorum	13	26,0	26,0	60,0	
Hiç Katılmıyorum	17	34,0	34,0	34,0	
Total	50	100,0	100,0		1,340

Tablo 25’ de görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘*Geleneksel yöntemde öğrenme daha etkin gerçekleşir*’ görüşüne %34 (Hiç katılmıyorum), %26 (Katılmıyorum), %18 (Katılıyorum), %14 (Kararsızım), %8 (Tamamen katılıyorum) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Standart sapmanın 1,340 saptandığı tabloda anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Öğretmen adaylarının geleneksel yöntem ile öğrenme ve öğrenci merkezli eğitimde öğrenme arasında farklı fikirlere sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 26: ÖME gerekli bir sistemdir.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	30	60,0	60,0	100,0	
Katılıyorum	14	28,0	28,0	40,0	
Kararsızım	3	6,0	6,0	12,0	
Katılmıyorum	2	4,0	4,0	6,0	
Hiç Katılmıyorum	1	2,0	2,0	2,0	
Total	50	100,0	100,0		0,926

Tablo 26' ya bakıldığında öğretmen adayları '*ÖME gerekli bir sistemdir*' görüşüne %60 (Tamamen katılıyorum), %28 (Katılıyorum), %6 (Kararsızım), %4 (Katılmıyorum), %2 (Hiç katılmıyorum) şeklinde belirtmişlerdir. Yukardaki tabloda belirtilen verilere göre öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin gerekli bir sistem olduğunu ortaya koymuşlardır.

Tablo 27: ÖME' yi uygulamak için daha çok erken.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	1	2,0	2,0	100,0	
Katılıyorum	9	18,0	18,0	98,0	
Kararsızım	8	16,0	16,0	80,0	
Katılmıyorum	15	30,0	30,0	64,0	
Hiç Katılmıyorum	17	34,0	34,0	34,0	
Total	50	100,0	100,0		1,170

Tablo 27’ de ki sonuçlara bakıldığında öğretmen adayları ‘ÖME’yi uygulamak için daha çok erken’ görüşüne %34 (Hiç katılmıyorum), %30 (Katılmıyorum), %18 (Katılıyorum), %16 (Kararsızım), %2 (Tamamen katılıyorum) şeklinde fikirlerini belirtmişlerdir. Dağılımın seçenekler arasında anlamlı farklılık olduğu ve dağılımların homojen olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre öğretmen adaylarının farklı görüşlerinin oldukları ve ÖME’yi uygulamak için erken olmadığı kanısını düşündükleri saptanmıştır.

Tablo 28: ÖME fakültemizde işe yaramaz/yaramıyor.

	Frekans	Yüzdelik	Geçerli Yüzdelik	Yığılmalı Yüzdelik	Std. Sapma
Tamamen Katılıyorum	7	14,0	14, 0	100,0	
Katılıyorum	5	10,0	10,0	86,0	
Kararsızım	12	24,0	24,0	76,0	
Katılmıyorum	9	18,0	18,0	52,0	
Hiç Katılmıyorum	17 34,0		34, 0	34,0	
Total	50	100,0	100,0		1,418

Tablo 28’de görüldüğü üzere öğretmen adayları ‘ÖME fakültemizde işe yaramaz/yaramıyor’ görüşüne %34 (Hiç katılmıyorum), %24 (Kararsızım), %18 (Katılmıyorum), %14 (Tamamen katılıyorum), %10 (Katılıyorum) şeklinde belirtmişlerdir. Tabloya bakıldığında öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplarda anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir ve aynı zamanda dağılımın homojen olmadığı saptanmıştır.

4.2 Nitel Verilerin Analizi

Nitel araştırmayı analiz etmek için araştırma sorularından çıkartılan kodlama

Araştırma Soruları	Araştırma sorularından çıkan kodlar	
Öğretim elemanının <i>Okul Öncesi Eğitim Programları</i> dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?	Okul Öncesi Eğitim Programı	Okulönc-eğitprog
Öğretmen adaylarının <i>Okul Öncesi Eğitim Programları</i> dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?	Eğitim Programları	Eğit-prog
Okul öncesi eğitim programları dersini veren öğretim elemanının öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME'nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?	Öğrenci Merkezli Eğitim Program Geliştirme	ÖME-prog.geliş
Okul öncesi eğitim programları dersini alan öğrencilerin öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME'nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?	Öğrenci Merkezli Eğitim ve Program Geliştirme ÖME	ÖME-prog.geliş ÖME

Evren araştırmacının ulaşamayacağı kadar genel olduğu için örneklem kavramı ortaya çıkmıştır. Örneklem bütün evreni temsil etmekte aynı zamanda ulaşılabilir kişi sayısı ile kullanışlı bir çözüm yolu olmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2016). Seçkisiz

olmayan örnekleme yöntemlerinde seçilecek örnekleme seçkisizlik unsuru ile sınırlandırılmamış şekilde seçim yapılmasıdır. Seçkisiz örnekleme yöntemi ise, evrenden seçilecek olan örneklem niteliklerinin her koşulda aynı ihtimalin tanınması durumudur. Bu araştırmada, öğretmen adayları rastgele seçilmiştir. Evreni temsil edici örneklem öğrenci listesi temin edildikten daha sonra içlerinden rastgele öğretmen adayları seçilerek elde edilmiştir. Rastgele popülasyon seçiminde böylelikle her öğretmen adaylarına eşit şans tanınmış olup, bir katılımcının seçiminin diğer katılımcıların seçim şansı ile bağlantısı yoktur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2018). Okul öncesi öğretmenliği lisans programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ dersini almış olan 10 öğretmen adayı ve dersi vermiş olan öğretim üyesi ile yapılan görüşme analizleri yapılmıştır. Bu araştırmayı uygulayabilmek için araştırmacı öncelikle araştırma sorularını kodlayarak kategorilerine ayırmıştır. Birinci araştırma sorusu ‘Öğretim elemanlarının *Okul Öncesi Eğitim Programları* dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?’ Eğitim programları olarak kodlanmıştır. Araştırmanın ikinci sorusu ‘Öğretmen adaylarının *Okul Öncesi Eğitim Programları* dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?’ Program geliştirme olarak, üçüncü soru olan ‘Okul öncesi eğitim programları dersini veren öğretim elemanının öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME’nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?’ ise okul öncesi eğitim programı ve son olarak dördüncü araştırma sorusu ‘Okul öncesi eğitim programları dersini alan öğrencilerin öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME’nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?’ öğrenci merkezli eğitim program geliştirme olarak kodlanmıştır. Görüşme soruları için uzman görüşleri alınarak gerekli düzenleme yapılmıştır. Ayrıca anket ve görüşme soruları Mancır Habib’ in 2014 yılında kendi çalışması için uygulamaya koymuştur. Çalışmada görüşme formu ön

uygulamaya koyulmuş daha sonra uygulanmıştır. Faktör analizi yapıp 0.35 altında olan 7 soru anketten çıkarılmıştır.

4.2.1 Yarı Yapılandırılmış Öğretim Üyesi Mülakat Analizi

Yarı yapılandırılmış mülakat sorularına göre Okul Öncesi Eğitim Programları OOEG215 kodlu dersi veren tek bir öğretim üyesi bulunduğundan dolayı öğretim üyesinin görüşleri aşağıda belirttiği gibidir. Öğretim üyesinin on yıl tecrübesi bulunmaktadır.

4.2.2 Öğretim Üyesinin Yarı Yapılandırılmış Okul Öncesi Eğitim Programları Dersinin Genel Özellikleri Hakkındaki Görüşleri

Öğretim elemanlarının Okul Öncesi Eğitim Programları dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

Öğretim üyesi derslere başlanırken öğrencilerin geçmiş yaşantılarına ve bilgi birikimlerine göre bir planın yapılıp üzerinde geri dönütler alınarak süreç içerisinde üzerinden geçilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Burada elde edilebilecek çıkarım ise eğitim programı yapılırken öğrencilerin bilgi düzeyleri ve kişisel özellikleri kritik bir nokta olduğu anlamına gelmektedir.

Ö1:

‘Bizim verdiğimiz eğitim %100 öğrenci merkezli değil. Şu açıdan biz öğrencilerle tanışmadan bir ders izlencesi hazırlıyoruz. Gruba göre ve hayalimizdeki öğrencilere göre, o yüzden buradaki kilit nokta bence o ders izlencesinin sürekli gündellenmesi yani belkide ben diyelim ki programın tanımını çocuklarla ilk hafta konuşmayı düşünüyorum. Ama sınıfa girdiğimde onlar zaten biliyorsa, benim kendimi öğrencinin bilgi düzeyine, birikimine önceden transfer ettiği bilgilere göre ayarlayıp, bu süreçte dersin planlamsını tekrar yapmam lazım.’

Öğretim üyesi öğrencileri aktifleştirip, derse katılımlarını sağlamak için öğrenme tekniklerini kullanarak dersi işlediğini ve küçük grup etkinliklerini sınıfta uygulanmasının öğrenciler açısından daha aktif katılım sağlandığını tanımlamıştır.

Buda öğretmen adaylarının öğrenci merkezli eğitim tekniklerinde daha istekli ve özgür çalışabildikleri anlamına gelmektedir.

Ö1:

‘Öncelikle hem bireysel çalışmalar hem küçük grup çalışmaları yapmayı daha pratik buluyorum. Aktif öğrenme yöntemlerinden mesela kartopu, test tekniği, altı şapkalı düşünme tekniği gibi teknikleri de kullanıyorum zaman zaman derslerde. Ama şey çok daha fazla işe yarıyor. Yani bireysel etkinlikten çok küçük grup etkinliği planlaması, sunması ve sınıf tarafından değerlendirilmesi, küçük uygulamalara yer verilmesi onları çok daha aktif hale getiriyor.’

Öğretim üyesi ölçme ve değerlendirme yaparken sınıf içerisinde yapılan küçük grup etkinliklerinde ve öğrenme tekniklerinin uygulamasının yapılmasını da değerlendirmeye aldığını ve aynı zamanda test tekniklerini de entegre ettiğini vurgulamıştır. Eğitimin değerlendirme kısmında ise öğretmen adaylarının farklı öğrenme tekniği ve stiliyle ölçülmesi her birey için kendi öğrenme stiline bağlı olarak başarısını gösterebilme şansı getirebileceğini söyleyebiliriz.

Ö1:

‘Şöyle, yani öğrenci merkezli olması için yaptığım şey küçük uygulamada ya da işte bu aktif öğrenme tekniklerinin uygulamasını da değerlendirme sürecine katıyorum. Onun haricinde ara sınav, genel değerlendirme, quiz gibi test tekniklerini kullanıyorum.’

Öğretim üyesi okul öncesi eğitim programları dersini öğrenci merkezli eğitim kapsamında okul öncesi uygulamasının yapılacağı daha nitelikli bir üniversite araç-gereçlerinin ve ortamının sağlanabileceğini, koşulların iyileştirilebileceğini tanımlamıştır.

Ö1:

‘Geliştirilebileceğini düşünüyorum. Yani özellikle bazı uygulama derslerinde ya da program dersini ele alacak olursak böyle küçük bir öğretim yapılabilir bir sınıfın olması, o programın getirdiği şeyleri uygulamaya yönelik bir uygulama sınıfı gibi canlandırma yapabilecekleri bir yerin olması çok iyi olurdu. Okul öncesi açısından baktığımızda.’

Öğrenci merkezli eğitimi uygulama, müfredat bulma konusunda sıkıntı çekilmediğinin, fakülte ve dersliklerin iyileştirilebileceğini ile ilgili söylemlerde bulunmuştur. Buda öğrenci merkezli eğitim kapsamında nitelikli kaynakların bulunduğu ve kaynaklara erişimlerin rahat olduğu anlaşılabılır.

Ö1:

‘Hem türkçe hemde yabancı çok fazla kaynak var. En basiti grup çalışması yaptırmak isterseniz, CL binasını düşünelim. Dersi orada yürüttük. Sıra mantığı var. Ve sandalyeleri yerinden bile kaldırmamız mümkün değil. O açıdan daha iyi olabilir.’

Özetleyecek olursak, öğretim üyesi derslerinde öğrenci merkezli eğitim tekniklerini materyaller ve ortam koşullarını da kullanarak aktif işlediğini söylemiştir. Bu unsurların daha aktif hale getirilip daha verimli koşullarında sağlanabileceğini savunmuştur. Öğrenci merkezli eğitim ile ilgili fikir ve görüşlere ulaşabileceği pek çok kaynağın olduğunu söyleyerek farklı boyutlarda pek çok bilgi edinilebilir. Öğretim üyesi öğretmen adaylarının öğrenci merkezli eğitim kapsamında eğitimin verilebilmesi adına sınıf ortamında farklı noktalardan yöntem ve zenginleştirilmiş etkinlikler ile aktif katılımı sağlamaktadır. Öğretmen adaylarının farklı değerlendirme unsurlarıyla her açıdan değerlendirme fırsatı tanımaktadır. Öğretim üyesinin aktif olarak ÖME’ yi günlük hayata ve derslerinin içine katarak uyguladığı görülmektedir.

4.2.3 Öğretim Üyesinin Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Merkezli Eğitim ve Program Geliştirme Üzerindeki Görüşleri

Okul öncesi eğitim programları dersini veren öğretim elemanının öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME’nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?

Öğretim üyesi öğrencinin yaparak yaşayarak öğrendiğini, bağımsız yansıma yapabileceği bir öğrenim süreci olarak tanımlamıştır.

Ö.1:

‘Öğrencinin aktif olduğu, kendi öğrenme sürecini planlayıp, uygulamasını yapıp değerlendirme sürecinde de kendi görüşlerini ifade edebileceği, kendi öğrenme hızına göre bireysel olarak öğrenme sürecini planlayabileceği bir yaklaşım.’

Öğretim üyesi öğretmenin uygulama süreci içerisinde öğrencilerinin geçmiş yaşam deneyimlerinin düzeyine bağlı olarak tamamlayarak süreç içerisinde anlamlı düzeyde yol gösterici olması gerektiğini açıklamıştır.

Ö.1:

‘Öğretmenin rolü şöyle yani çok klişe olacak ama rehber olmalı. Fakat rehberlik yapacağı süreci çok iyi planlamalı. Çünkü eğer öğrencinin süreçle ilgili bilgi birikimi, deneyimi, nispeten öğretmene göre daha azsa onlara bu bilgileri aktif öğrenme ile sunmadan onlara rehberlik yapması çokta istediği sonuca götürmeyebilir.’

Öğretim üyesi öğrencilerin kendi isteklilikleri ilerleyebilmeleri en önemli anahtar olduğunu böylelikle edinilen kazanım ve deneyimlerin kalıcılığının getireceğini önemle vurgulamıştır.

Ö.1:

‘İç denetimli bireyler yetiştirmek, öz denetime sahip bireyler yetiştirmek yani sürekli birinin size “bunu öğren, bunu öğrenme” desin diyerek bir yere getirmesi sadece bizi biri güdülediği zaman, biri motive ettiği zaman öğrenmenize neden oluyor.’

Öğretim üyesi, öğrencinin eğitim süreci boyunca kendi öğrenme tekniklerini keşfetmesi gerektiğini ve süreci en yararlı şekilde yürütebilmesi için istekli olması gerektiğini tanımlamıştır.

Ö.1:

‘Öğrencinin rolü öncelikle motivasyona sahip olması, öğrenmeye istekli olması, öğrenmede kendini tanıması yani hangi yöntemlerle daha iyi öğrenebileceğini kendinin bilmesi.’

Öğretim üyesi öğrenci merkezli eğitimin geleneksel yöntemle planlanmış bir programdan daha uzun zaman aldığını ve süreç içerisinde daha detaylı düşünülüp planlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Ö.1:

‘ÖME daha fazla zaman alıyor. Hem planlana hem uygulanana hem de değerlendirme de daha fazla zaman ayırması ve üzerinde düşünmesi gereken bir süreç.’

Sonuç olarak, öğretim üyesi ÖME’ de öğretmenin rehber rol aldığı, öğretmen adayının ise öğrenmeye istekli olması gerektiği fikrini belirtmiştir. Öğrenci merkezli eğitimin dezavantajlarından uzun zaman almasını söylemiş olup yaparak- yaşayarak kendi isteğiyle öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olabileceği fikrindedir. Öğrenci merkezli eğitimde öğrenmenin hem öğrencinin isteği hem de öğretmenin destek olması ile tamamlanacağını hitap etmiştir.

4.2.4 Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Adayları Mülakat Analizi

Yarı yapılandırılmış mülakat sorularına göre Okul Öncesi Eğitim Programları OOEG215 kodlu dersi almış olan rastgele seçilen on öğretmen adayının görüşleri aşağıda belirttiği gibidir.

4.2.5 Öğretmen Adaylarının Yarı Yapılandırılmış Okul Öncesi Eğitim Programları Dersinin Genel Özellikleri Hakkındaki Görüşleri

Öğretmen adaylarının Okul Öncesi Eğitim Programları dersinin genel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

Öğretmen adayları dersi almış oldukları fakülteleri ve derslikleri farklı fikir ve görüşlerini aktararak öğrenci merkezli eğitim boyutunda değerlendirme yaparak üniversitenin kampüs imkanları ve büyük olması hususunu vurgulamışlardır. Bu fikirde öğretmen adaylarının üniversitemizin olanaklarını ve fiziki koşullarını yeterli düzeyde bulduğu düşünülmektedir.

S.1, S.9 ve S.10:

‘Çevre açısından büyük bir kampüse sahibiz. Böyle bir kampüse sahip olduğumuz için hem sınıfın iç kısmı hem sınıf düzeni hemde ders verilen derslikler bunun için uygun görünüyor ÖME’ye. CL binası eğitim fakültesine göre daha iyi olduğunu düşünüyorum. Belki eğitim fakültesinin biraz daha materyal açısından öğretmen olduğumuz için fazla olabilir. Onun dışında da gayet uygun olduğunu düşünüyorum.’

Öğretmen adayları fakülte ve dersliklerin tanıdığı imkanlar dahilinde yeterli boyutta öğretim üyelerinin öğrenci merkezli olarak aktardığını tanımlamıştır. Buda öğretim elemanın eğitim süreci içerisinde öğretmen adaylarını desteklediği ve öğretmen adaylarının da bu konuda olumlu düşündüğü düşünülmektedir.

S.7:

‘Hocalarımız gerçekten her şeyi öğrencilerine göre yapıyor. Yani mesela etkinlikler olsun bu tür şeyler seminerler olsun yani buda yapılan şeyler öğrenciler için yapılır.’

Öğretmen adayları dersin işlendiği dersliklerin klasik düzende olmasından kaynaklı farklı tekniklerin uygulanabileceği daha kapsamlı sınıf ortamını dile getirdikleri bunun için fakülte ve derslikleri elverişsiz bulduklarını vurgulamışlardır. Fikir doğrultusunda öğretmen adayları farklı yöntem ve teknikler kullanılırken sınıf materyallerinin ve olanakların iyileştirilebilmesi gerektiği fikrine kapıldığı düşünülmüştür.

S.4, S.6 ve S.8:

‘Öncelikle şunu söylemek isterim. Okulun sıra düzeni olarak tek tahtaya baktığımız için grup çalışmasına yönelik bir düzenlememiz yok. Hep alışlagelmiş klasik halbuki daha çok laboratuvarlar lazenginleştirilebiliriz. Bilim fuarları yapılacak şekilde kongre salonları düzenlenebilir. Eğer yeterli ve kapsamlı bir eğitim devam ederse daha iyi olur.’

Öğretmen adayları dersliklerde ilgili materyallerin kullanıldığını ve derse entegre edilmesi boyutunda öğrencilere dilediğinde imkân sağlandığını gerektğini belirtmektedir. Yapılan etkinliklere ek olarak destekleyici sınıf materyallerinin

eğitime katıldığının ve her öğrencinin gerektiği doğrultuda dilediği zaman kullanabilmesi gerektiği fikrini vurgulandığı söylenebilir.

S. 5:

‘Mesela grup çalışması yapma imkânımız olduğunda gerekli materyalleri kullanıyoruz (Projeksiyon filan). O yüzden yeterli buluyorum. Öğrenciler istediğinde materyalleri kullanmasına fırsat verilebilir.’

Öğretmen adayları fakülte ve dersliklerin uygun alt yapıya sahip olmamasından dolayı dersliklerde kişi sayısının fazla olmasıyla aktif öğrenmenin niteliğini yitirdiğini açıklamaktadır. Burada öğrencilerin sayısı ile sınıf ortamı değişkenlerinin eğitimde önemli rol oynadığı düşünülebilir.

S.2:

‘Bence tamamiyle yeterli değil. Çünkü derslikler çok kalabalık bir ortamda bazen oluyor. Böyle olduğunda adapte olması kalabalık olduğu için çok zor oluyor ve kendimi derse veremiyorum.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli yöntem kapsamında sınıf içinde öğretmenin yol gösterici olması gerektiğini, öğrencilere karşi yaklaşımının önemli olduğunu açıklamışlardır. Bu fikir doğrultusunda öğretmen adaylarının öğrenme esnasında ve sınıf içerisinde özgür öğrenmeyi benimsemek istedikleri söylenebilir.

S.3 ve S.6:

‘Okul öncesinden öğrenci merkezli, yaparak yaşıyarak eğitim verilmeli. Öğretmen rehber konumunda, çocuklarla gözlem yapmalı, çocuklar yaparak-yaşıyarak öğreniyor diye kendi haline bırakmamalı. Öğretmen disiplini daha iyi kullanmalı çünkü; öğretmenin tutumu çok önemli. Disiplinle bu düzen arasında uyum sağlayabilmeli.’

Öğretmen adayları üniversitemizde öğrenci merkezli eğitimin kullanılmasını ve teknolojinin dahil olmasını istediklerini aktarmışlardır. Burada öğrenci merkezli eğitim yöntemlerine çağın yetirdiği yenilikleri eklemenin eğitimi desteklediği fikri çıkarılabilir.

S.2 ve S.5:

‘Bizim üniversitemizde daha çok ders içeriklerinde ÖME’ nin kullanılmasından yanayım. Çünkü birey olarak daha çok gelişimimize katkı sağlayacağını düşünüyorum. Teknolojinin dahil olması bence daha iyi olur.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimi avantajlarının yanında dezavantajlarının da eğitim programına yansıyacağını ve bu konuda dışta kalan meslek gruplarının olacağını tanımlamaktadır. Öğrenci merkezli eğitim için olanak ve ortam sağlayabilmek adına ülkelerin de devreye girerek tüm koşulların göz önünde bulundurulması dahilinde meslek gruplarının daha aktif işleyebileceği söylenebilir.

S.4:

‘Ülkelerin eğitime ayırdığı bütçe yetmeyebilir. Her öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik bir politika saptanmayabilir. Dışta kalan meslek grupları olabilir. Her zaman olduğu gibi.’

Genel olarak, öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin kendi derslerinde aktif olarak kullanılması fikrindedir. Derslikler ve sınıf ortamında farklı etkinlikler için uygun olmadığını ve ÖME için yeni düzenlemeler yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Hocalarının her zaman süreçte destekçi olduğunu ve ÖME’ nin kendi gelişim ve bilgileri için çok yararlı olacağını düşünmektedirler. Öğretmenin rehber konumunda ve öğrencilerle birlikte fikir ve görüşleri alınarak ilerlenmesi gerektiğini belirtirler.

4.2.6 Öğretmen Adaylarının Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Merkezli Eğitim ve Program Geliştirme Üzerindeki Görüşleri

Okul öncesi eğitim programları dersini alan öğrencilerin öğrenci merkezli eğitim ve yine ÖME’nin program geliştirme üzerindeki önemi ile olan görüşleri nelerdir?

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin öğrencinin sınıf ortamında aktif olduğu, ilgi ve ihtiyaçlarına binayen programın geliştirildiği tamamen öğrencinin aktif olduğu bir eğitim sistemi olarak tanımlamamışlardır.

S.4, S.7, S.8 ve S.9:

‘ÖME her öğrencinin ilgisine ve ihtiyaçlarına yönelik program geliştiren bir sistemdir. ÖME tamamen öğrenciye yönelik eğitim. Öğretmenin pasif, öğrencinin aktif olduğu bir sistemdir. ÖME merkeze öğrenciyi alan tamamen öğrenciye faydalı bir gözetilen eğitim sistemidir.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin sınıf ortamında öğrencinin aktif olduğunu, problemleri birlikte çözüm yollarının bulunduğunu ve bu sebeplerle öğrencinin kendini sınıf ortamına ait hissettiğini belirtmişlerdir.

S.2, S.3, S.5, S.6 ve S.10:

‘ÖME, ders anında konu işlenirken öğrencinin aktif olması, öğrencinin de fikirlerini alan öğrencinin ne hissettiğini tek öğretmenin derste aktif olmadığı öğretmenin öğrenciyi de derse katarak işlediği bir türdür. Çocuğun kendini daha rahat ve güvende hissettiği bir ortamdır. ÖME öğrencilerin sorunları veya paylaşmak istedikleri, konuşmak istedikleri durumları karşılıklı olarak paylaşılıp konuşulmasıdır. Öğretmenlerin öğrencilerin ne istediğine dair fikir alışverişi yapması.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin öğrenciye yardımcı olması gerektiğini öğrencinin ise kendi fikir ve düşüncelerini öğretmen ile paylaşarak beraber ilerlemeleri gerektiğinin öneminden bahsetmiştir. Sınıf ortamında öğretmen ve öğrenci arasındaki bağların kuvvetli olması verimli bilgi akışını sağlayabileceği fikrinin hâkim olduğu görülebilir.

S.3 ve S.5:

‘Öğretmen rehber olmalı, çocuğa göstermeli. Öğrenci durumunu veya sorununu paylaşır. Öğretmende bu durum veya soruna yardımcı olur. Emir kipiyle değil, çocuğun kendi fikir özgür iradesiyle tamamlamasına yardımcı olmalı. Öğrencide kendi özgür düşüncesiyle etkinliği tamamlamalıdır.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin her öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemesi ve aynı zamanda öğrencilerin de geri dönütler vererek

süreci yöntemesi gerektiğini, üniversitemiz öğretim üyelerinin şu an içinde bulunduğumuz salgın döneminde bu konuda öğrencilerine daima destek verdiğinden bahsetmişlerdir.

S.4:

‘Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını iyi saptaması gerektir. Öğrencide aynı şekilde öğretmene geri dönüt vermesi lazım. Yani hem öğrenci hem öğretmen iyi bir etkileşim içinde olmalıdır. Akademisyen hocalarımızın bilgisinin iyi olduğunu kendimce saptadım. Kendi derslerimde kendi ilgimiz doğrultusunda ilerlediğimizi düşünüyorum. Özellikle şimdi salgın var ve yine bizi hocalarımız destekliyor.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin geleneksel yöneme göre öğrenciyi sınıfta daha aktif katılımının sağlandığı için sağlıklı bilgi elde ettiğini açıklamıştır. Buda öğretmen adaylarının sınıf içerisinde öğrencinin aktif olmasının verimli bilgi akışını gerçekleştireceği düşüncesini kapsadığı söylenilebilir.

S.6 ve S.7:

‘Gelenekselden kastı her zaman belirli bir düzen bir şey vardır. Her zaman yapılan belirli günlerde. ÖME daha iyi bilgi aktarımı olması daha iyi bilgi edinmesi konu üzerinden. Öğrencinin fikri alındığı için ne kadar fikir alınırsa çeşitte çoğalır.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin geleneksel eğitime göre bilginin kaliteli süreçten geçtiğini dile getirirken dezavantajlarından öğretmen- öğrenci arasında iletişimin olacağını açıklamıştır. Öğretmen adayları arasında farklı bakış açılarının yer aldığı ve çoğunluğun öğrenci merkezli eğitimde öğretmen ve öğrencinin arasındaki bağlardan olumlu bahsedebilirken ancak karşıt fikirlerinde var olduğu gözlemlenebilir.

S.1:

‘Geleneksele göre daha iyi bilgi alma süresi olur. Bilgilendirme açısından iyidir. Öğrenci merkezli eğitimin dezavantajlarından biri daha kısıtlı öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim.’

Öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin her konuda avantajlı olduğunu ve dezavantajının bulunmadığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli eğitimi desteklediği ve bu yönde yetiştirildiğinden dolayı bu yöntemin daha yakın geldiği fikri düşünülebilir.

S.9 ve S.7:

‘Dezavantajları olduğunu düşünmüyorum. Çok iyi olduğunu düşünüyorum. Hep avantajlı olduğunu düşündüm.’

Öğretmen adayları geleneksel yöntem ile öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin rollerini göz önünde bulundurup boyut içerisinde ÖME’de öğretmenin ele alınmadığını sadece yol gösterici olduğunu açıklamıştır. Bu kapsamda öğretmen adaylarının geleneksel yöntemde ve öğrenci merkezli eğitimde öğretmenin görevlerinin değiştiğinin farkındalığında olduğu söylenebilir.

S.2:

‘Geleneksel yöntem daha çok öğretmen merkezliye yakın, öğrenci merkezliye çocuğa yönelik bir eğitim olduğu için öğretmeni çok kapsamadığını düşünüyorum. Öğretmen sadece gözlem ve çok aktif değil. Öğrenci daha aktif.’

Öğretmen adayları günümüz eğitim programının genel olarak ele alınarak incelendiğinde öğrencilerin bilgi edinme istekliliğinin fazla olduğunu ve kendi istekleri doğrultusunda yönlendirilmesinin daha iyi olacağıyla ilgili fikirlerini belirtmişlerdir.

S.1:

‘Günümüze bakılırsa, öğrenciler daha çok bilgi almak istiyor. Sürekli öğretmenlerinin verdiği yönlerle değil özgür bir biçimde ilerlemeleri daha iyi olur.’

Sonuç olarak, öğretmen adaylarının pek çoğu ÖME’nin geleneksel yöntemle göre daha avantajlı olduğu fikrindedir. Geleneksel yöntemde rutin yapılmakta olan

ders planı ve öğretmenin aktif olduğu bir eğitim sistemi olduğunu için ÖME' nin daha etkili bir sistem olduğu düşüncesindedirler. Öğretmenin öğrencilerin ihtiyaçlarını saptayıp ona uygun şekilde ilerlemesi gerektiğı ve gözlemlerini yaparken öğrenciye yardımcı olması gerektiğı fikrini savunmuşlardır.

Bölüm 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmacı elde edilen veriler sonucunda ortaya çıkan bulguları ve de gelecek çalışmalara ışık tutması bağlamında birtakım önerileri aşağıda sırasıyla vermiştir.

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı, en başta da vurgulandığı gibi gelecek nesilleri yetiştirecek öğretmen adayları ve onların yoluna ışık tutan öğretim üyesinin Okul Öncesi Eğitim Programları (OOEG215) dersi kapsamında öğrenci merkezli eğitimi algılama ve uygulama hakkındaki fikir ve düşüncelerini ortaya çıkartmaktır. Öğrenci merkezli eğitim programı, temelinde öğrenciyi odak noktasına alarak, bireyin gereksinimlerine göre biçimlendirilip, “*varoluşçu, hümanist*” esaslarını temel alarak özgürlükçü düşüncenin hâkim olduğu söylenilebilir. Programın tamamen ÖME’ ye dayalı olabilmesi için daha önceden tasarlanıp, uygulanması yerine doğaçlama ilerleme, spontan gelişen bir program işleyişi tercih edilir. Program tasarlanırken öğelerinin “*hedefler, içerik, öğretim materyalleri ve öğrenim etkinlikleri*” geliştirilmesinde öğrencilerin fikir ve görüşleri doğrultusunda karar verilir (Serter, 2014).

Bu araştırmadan da elde edilen verilere bakıldığı zaman, öğretmen adaylarının ve de öğretmenin yansıttığı görüşler doğrultusunda ÖME’nin günümüzde kullanılmasının gerekliliği, sınıflarda ihtiyaç duyulduğu ve bu yöntemle öğrencilerin aslında derslere aktif olarak daha kolay odaklanabildiği, yaparak yaşayarak öğrendiği,

motivasyonun arttığı ve öğrenme biçimlerinin değiştiği, hem öğretmen hem öğrenci rollerinin de klasik eğitime göre tamamen farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmada ÖME ile ilgili öne sürülen görüşlerde her ne kadar avantajları ortaya çıkmış olsada öğretmen ve öğretmen adayları tarafından birtakım dezavantajlarında olduğu ortaya konmuştur. Örneğin öğretmen adaylarının anketinde (Bakınız Ek.3) ‘*ÖME için öğretmenin eğitime ihtiyacı vardır*’ maddesine çoğunlukla bu konuda karasız oldukları ortaya çıkmıştır. Yine buna benzer olarak, yarı yapılandırılmış mülakatlarda (Bakınız Ek.4) S.2: “*Derslikler tamamen yeterli değil çünkü derslikler bazen çok kalabalık oluyor böyle olduğunda adapte olması çok zor oluyor ve kendimi derse veremiyorum...*” Öğretmen de bu görüşü destekleyerek yarı yapılandırılmış mülakat sorularında (Bakınız Ek.5) bu görüşü destekleyerek dersi yürüttüğü sınıflarda sıra mantığı yerine örneğin grup çalışmalarında daha mobil olabilen sandalye ve masaların kullanımının önemini vurgulamıştır. Sonuç olarak hem öğretmen hem de öğretmen adayları öğrenci merkezli eğitimin gerekliliğini ve de önemini öğrenme ve öğretme açısından ortaya koymuştur. Program geliştirmenin bir satranç oyununa benzetildiği gibi eğitim ve öğretimde, özellikle öğretmenin rolü çok önemlidir çünkü öğretmenin dönemin başında belirleyeceği pusula bir başka değişle yapacağı ön hazırlıklar öğrencinin dönem veya yıl boyunca izleyeceği öğrenimi yönlendirmektedir. Dolayısıyla klasik eğitim ve öğretimden uzak öğrencilerin kendilerinin üretebileceği, özgüveninin artacağı, çeşitli açılardan değerlendirilebileceği ve de eleşirel, yansıtıcı düşünme gibi becerilerin de kazandırılabilceği ortamların onlara sağlanması ÖME’in etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Hem öğretmen hem de öğretmen adaylarından nicel ve nitel olmak üzere (karma) verilerden elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırmacı aşağıdaki sonuçları elde etmiştir:

- “Öğretmen adaylarının öğretim üyesinin ÖME üzerinde yeterli bilgiye sahip olduğunu, bireysel farklılıkları dikkate aldığını, öğrenmeyi güdülediğini ve aktif katılımlarını desteklediğini öne sürmüşlerdir”.

Bu görüşe destek olarak öğretmen adaylarıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşme soruları sonucunda örneğin S.7’nin belirttiği gibi: *“Hocalarımız gerçekten her şeyi öğrencilerine göre yapıyor. Yani mesela etkinlikler olsun bu tür şeyler seminerler olsun yani bu da yapılan şeyler öğrenciler için yapılır.”* S.4 : *‘Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını iyi saptaması gerektir. Öğrencide aynı şekilde öğretmene geri dönüt vermesi lazım. Yani hem öğrenci hem öğretmen iyi bir etkileşim içinde olmalıdır. Akademisyen hocalarımızın bilgisinin iyi olduğunu kendimce saptadım. Kendi derslerimde kendi ilgimiz doğrultusunda ilerlediğimizi düşünüyorum. Özellikle şimdi salgın var ve yine bizi hocalarımız destekliyor.’*

Öğretmen adaylarının görüşlerine paralel olarak öğretmen de benzer görüşü savunmuştur: Ö.1 *“Öncelikle hem bireysel çalışmalar hem küçük grup çalışmaları yapmayı daha pratik buluyorum. Aktif öğrenme yöntemlerinden mesela kartopu, test tekniği, altı şapkalı düşünme tekniği gibi teknikleri de kullanıyorum zaman zaman derslerde. Ama şey çok daha fazla işe yarıyor. Yani bireysel etkinlikten çok küçük grup etkinliği planlaması, sunması ve sınıf tarafından değerlendirilmesi, küçük uygulamalara yer verilmesi onları çok daha aktif hale getiriyor.”*

- “Öğretmen adayları öğretmenin ÖME’de döküman ağırlıklı değerlendirme tercih ettiğini, ders materyallerini verimli kullandığını bunun yanında eğitim teknolojilerini etkin kullandığını ifade etmişlerdir”.

S.5: *“Mesela grup çalışması yapma imkanımız olduğunda gerekli materyalleri kullanıyoruz (Projeksiyon filan). O yüzden yeterli buluyorum. Öğrenciler*

istediğinde materyalleri kullanmasına fırsat verilebilir.” S.2 ve S.5: “Bizim üniversitemizde daha çok ders içeriklerinde ÖME’ nin kullanılmasından yanayım. Çünkü birey olarak daha çok gelişimimize katkı sağlayacağını düşünüyorum. Teknolojinin dahil olması bence daha iyi olur.” Öğretmen görüşüne göre ise: “‘Şöyle, yani öğrenci merkezli olması için yaptığım şey küçük uygulamada ya da işte bu aktif öğrenme tekniklerinin uygulamasını da değerlendirme sürecine katıyorum. Onun haricinde ara sınav, genel değerlendirme, quiz gibi test tekniklerini kullanıyorum.”

- **“ÖME’ de öğretmenin öğrenciyi rehber olarak yönlendirdiğini, ÖME’in öğrencilere eleştirel düşünme ve yansıma gibi olanaklar tanıdığı görüşünü, öğretmenin yenilikleri takip ettiğini ve öğretmenin tamamen pasif olmadığını savunmuşlardır”.**

S.3 ve S.6: ‘Okul öncesinden öğrenci merkezli, yaparak yaşayarak eğitim verilmeli. Öğretmen rehber konumunda, çocuklarla gözlem yapmalı, çocuklar yaparak- yaşayarak öğreniyor diye kendi haline bırakmamalı. Öğretmen disiplini daha iyi kullanmalı çünkü; öğretmenin tutumu çok önemli. Disiplinle bu düzen arasında uyum sağlayabilmeli.’ Öğretmen adayları gibi, öğretmen de: “‘İç denetimli bireyler yetiştirmek, öz denetime sahip bireyler yetiştirmek yani sürekli birinin size “bunu öğren, bunu öğrenme”’ desin diyerek bir yere getirmesi sadece bizi biri güdülediği zaman, biri motive ettiği zaman öğrenmenize neden oluyor” görüşünü savundu.

- **“Öğretmen adayları ÖME’de ‘Öğrenci Merkezli’ bir ders olmalı görüşünü desteklemiştir. Öğrenci merkezli eğitimin gerekli bir sistem olduğunu ortaya koymuşlardır”.**

S.4, S.7, S.8 ve S.9 “ÖME her öğrencinin ilgisine ve ihtiyaçlarına yönelik program geliştiren bir sistemdir. ÖME tamamen öğrenciye yönelik eğitim. Öğretmenin pasif, öğrencinin aktif olduğu bir sistemdir. ÖME merkeze öğrenciyi alan tamamen öğrenciye faydalı bir gözetim eğitim sistemidir.” S.2, S.3, S.5, S.6 ve S.10: “ÖME, ders anında konu işlenirken öğrencinin aktif olması, öğrencinin de fikirlerini alan öğrencinin ne hissettiğini tek öğretmenin derste aktif olmadığı öğretmenin öğrenciyi de derse katarak işlediği bir türdür. Çocuğun kendini daha rahat ve güvende hissettiği bir ortamdır. ÖME öğrencilerin sorunları veya paylaşmak istedikleri, konuşmak istedikleri durumları karşılıklı olarak paylaşılıp konuşulmasıdır. Öğretmenlerin öğrencilerin ne istediğine dair fikir alışverişi yapması.” Öğretmene göre ise: “Öğrencinin aktif olduğu, kendi öğrenme sürecini planlayıp, uygulamasını yapıp değerlendirme sürecinde de kendi görüşlerini ifade edebileceği, kendi öğrenme hızına göre bireysel olarak öğrenme sürecini planlayabileceği bir yaklaşım.”

- **“Öğretmen adayları ‘Öğrenmenin nasıl gerçekleşebileceği ve bilgidan çok bilgiyi edinme yolları konuları üzerinde’ geleneksel yöntem ile öğrenci merkezli eğitim arasında farklı görüşlere sahip oldukları ortaya çıkmıştır”.**

S.2: “Geleneksel yöntem daha çok öğretmen merkezliye yakın, öğrenci merkezli de çocuğa yönelik bir eğitim olduğu için öğretmeni çok kapsamadığını düşünüyorum. Öğretmen sadece gözlem ve çok aktif değil. Öğrenci daha aktif.” S.6 ve S.7: “Gelenekselden kastı her zaman belirli bir düzen bir şey vardır. Her zaman yapılan belirli günlerde. ÖME daha iyi bilgi aktarımı olması daha iyi bilgi edinmesi konu üzerinden. Öğrencinin fikri alındığı için ne kadar fikir alınırca çeşitte çoğalır.” Öğretmen de burada öğretmen adayları tarafından savunulan görüşün benzerini ÖME’de şu şekilde açıklamıştır: “Öğretmenin rolü şöyle yani

çok klişe olacak ama rehber olmalı. Fakat rehberlik yapacağı süreci çok iyi planlamalı. Çünkü eğer öğrencinin süreçle ilgili bilgi birikimi, deneyimi, nispeten öğretmene göre daha azsa onlara bu bilgileri aktif öğrenme ile sunmadan onlara rehberlik yapması çok da istediği sonuca götürmeye bilir.”

- **“Öğretmenin ÖME’de öğrenciyi ödüllendirir görüşü üzerinde farklı görüşlere sahip oldukları ortaya çıkmıştır”.** S.1: *“Günümüze bakılırsa, öğrenciler daha çok bilgi almak istiyor. Sürekli öğretmenlerinin verdiği yönlerle değil özgür bir biçimde ilerlemeleri daha iyi olur.”* S.3 ve S.5: *“Öğretmen rehber olmalı, çocuğa yol göstermeli. Öğrenci durumunu veya sorununu paylaşır. Öğretmende bu durum veya soruna yardımcı olur. Emir kipiyle değil, çocuğun kendi fikir özgür iradesiyle tamamlamasına yardımcı olmalı. Öğrencide kendi özgür düşüncesiyle etkinliği tamamlamalıdır.”* Öğretmen adayları gibi öğretmen de öğrenciyi güdüleme görüşü üzerine: *“Öğrencinin rolü öncelikle motivasyona sahip olması, öğrenmeye istekli olması, öğrenmede kendini tanıması yani hangi yöntemlerle daha iyi öğrenebileceğini kendinin bilmesi.”*

5.2 Öneriler

- Program geliştirme dersleri (Ör. OOEG215) öğretmen adaylarının konu alanında ve de pedagojik açıdan donanımlı bir öğretmen olabilmeleri açısından Eğitim Fakültelerinde verilmesi gerekmektedir.
- Dersleri uygulayacak olan öğretmenlerin de Program Geliştirme hakkında bilgi sahibi olması ve de alanında uzman olması gerekmektedir.
- Eğitimde 21. Yüzyılda gelişen ve değişen dünya standartlarına ayak uydurabilmek için öğretmenin de kendisini özellikle konu alanında geliştirmesi ve hizmet içi eğitime, yaşam boyu öğrenmeye açık olması gerekmektedir.

- Sadece üniversitelerde değil de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Eğitim sistemine bakıldığı zaman, yeniden yapılandırma bağlamında *Öğrenci Merkezli Eğitimi* esas almak olmazsa olmazlar arasında yer alması gerekmektedir.
- Bu araştırma sadece Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (K.K.T.C) Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Programına uyarlanmıştır. Daha güvenilir ve geçerli aynı zamanda genellemelerin daha da geniş yelpazeden yapılabilmesi bağlamında, ileri ki çalışmalarda K.K.T.C. deki tüm üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde Okul Öncesi Programında uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- AÇEV. *Okul Öncesi Eğitim Programı*, <https://www.acevokuloncesi.org/egitim-programi/okul-oncesi-egitim-programi>. (08.03.2019).
- Aknar, B. (2007), *Kktc İlk ve Orta Okullarındaki Müdür Muavini ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımlarına İlişkin Algıları*, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksoy, E., Akbaş, U., Seferoğlu, G., (2018). *Öğretme Yaklaşımları Envanterinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Türkiye'deki Öğretim Elemanlarının Öğretme Yaklaşımlarının İncelenmesi*. Eğitim ve Bilim Dergisi, 43(194), 81-99.
- Arseven, İ. ve Orhan A.T. (2018), *Okul Deneyimi Dersi Öğretim Programının Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi ve Alternatif Program Önerisi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 47, 461-490.
- Arslan, S. & Özpınar, İ., (2008), *Öğretmen Nitelikleri: İlköğretim Programlarının Beklentileri ve Eğitim Fakültelerinin Kazandırdıkları*, Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 2(1), 38-63.
- Atasönmez, S. S. (2008), *Program Geliştirme Süreci Doğrultusunda Yeni İlköğretim Programlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baş, G. (2016), *Sınıf Öğretmenlerinin Program Geliştirme Yeterliklerine İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 43, 21-32.

Başaran, İ. E. (1994), *Eğitime Giriş*, Ankara: Kadıgözü Matbaası.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2018), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Can, N. (1998), *Öğretmen ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 13(13): 55-69.

Çeliköz, N. (2004), *Yeni Program Geliştirme Anlayışına Dayalı Olarak Geliştirilen Bir Program Tasarımının Öğrenci Başarısına Etkisi*, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1), 99-113.

Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Y., (2005), *Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri*, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 207-237.

Demirel Ö. (2015), *Eğitimde Program Geliştirme* (22. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2005), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2017), *Eğitimde Program Geliştirme* (25. Baskı), Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Deniz, İ. (2005), *Öğrenci Merkezli Fen Bilgisi Eğitiminin Öğrenci Başarılarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Diken, İ. (Ed.) (2014), *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Dilek, H. (2013), *2006 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Düşek, G. (2008), *2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ergür, D. O. (2010), *Öğrenen Özerkliğinin Kazandırılmasında Öğretmenin Rolü*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 354-359.

Fer, S. (2019), *Eğitimde Program Geliştirme Kuramsal Temellere Bakış* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Fidan, N. (2012), *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (3. Baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Göksu, İ. (2016), *Yenilenmiş Bloom Taksonomisindeki Bilişsel Öğrenme Sürecinin Web Tabanlı Uzman Sistemle Değerlendirilmesi (Destekleyici Eğitim Uygulaması)*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi.

Göle, M. O., Temel, Z. F. (2015), *Okul Öncesi öğretmenlerinin nitelikli bir okul öncesi eğitim programında bulunması gereken özelliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 663-684.

Gür, B. S. (2006), *Öğrenci Merkezli Eğitimin Çıkmazları*. Eskiye Dergisi, (3), 35-45.

Gürsel, M. & Sünbül, A. M. (Ed.). (2014). *Eğitim Bilimine Giriş*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Güzel, A. (2009), *İlköğretim Okullarında Uygulanan Öğrenci Merkezli Eğitim Modeliyle İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güzel, A. (2009), *İlköğretim Okullarında Uygulanan Öğrenci Merkezli Eğitim Modeliyle İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Idek, S., Fong, L. L., Sidhu, G. K., & Hoon, T. S. (2014). The Use of Consciousness-raising Tasks in Promoting the Correct Use of the Verb “Be” among Students in Vocational Colleges. *Theory and Practice in Language Studies*, 4(9), 1792–1803.

İncik, E. Y. & Tanrıseven, I., (2012), *Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının ve Öğretmen Adaylarının Öğrenci Merkezli Eğitime İlişkin Görüşleri*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3), 172-184.

Kaya, A. (2015), *Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim* (8. Baskı), Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEB) (2017), *Öğretmen El Kitabı 2 Etkinlikler*, <http://talimterbiye.mebnet.net/Kitaplar/2018-2019/Okuloncesi/Okuloncesi-ogretnem2.pdf> (30.01.2020).

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEB) (2018), *Temel Eğitim Programı Giriş*, <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/2018-2019/okuloncesi2018.pdf> (01.02.2020).

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEB). (2016), *Okul Öncesi Eğitim Programı*, <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/2016-2017/Dersler/okuloncesi.pdf> (03.01.2020).

KKTC Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü. *Program Geliştirme ve Ölçme Değerlendirme Birimi*. <http://talimterbiye.mebnet.net/program-gel-birimi/olc-deg-birimi.htm>. (21.02.2020)

Köksal, O., Balaban Dağal, A. & Duman, A. (2016), *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi*,

International Journal of Social Science. Advance Online Publication.Doi:
Http://Dx.Doi.Org/10.9761/JASSS3395 (02.02.2020).

Korkmaz, İ. (2006), *Öğrenci Merkezli Ders Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16), 393-402.

Mancır, H. (2014), *Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi.

Mentiş Taş, A. (2005), *Öğretmen Eğitiminde Aktif Öğrenme*. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 177-184.

Otacıoğlu, S. (2008), *Okul Öncesi Çocuk Merkezli Öğrenme ve Müzik Stratejileri*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(23), 157-171.

Özer, B. (2007), *Öğrenci Merkezli Karma Öğretim Yönteminin Öğretimde Planlama Değerlendirme Dersinde Akademik Başarı ve Eleştirel Düşünmeye Etkisi*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi.

Özpolat, V. (2013), *Öğretmenlerin Mesleki Önceliklerinde Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımının Yeri*, Milli Eğitim Dergisi, 5-27.

Özsırkıntı D., Akay C., Bolat E. (2014), *Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 313-331.

Özür, N. K. (2019), *Yüksek Öğretim Coğrafya Eğitiminde Öğrenci Merkezli Ders Uygulaması*, Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 7(1), 1-24.

Şahan, F. (2008), *Bilgisayar Dersinde Erişmeye Ulaşma Açısından Öğretmen Merkezli Öğrenme Yöntemleri ile Öğrenci Merkezli Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması (Uygulamalı Bir Araştırma)*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, Ç. (2005), *Öğrenci Merkezli Eğitimde Ürün Seçki Değerlendirme Dosyası*, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 125- 1.

Şeker, H. (Ed.) (2017), *Eğitimde Program Geliştirme; Kavramlar ve Yaklaşımlar*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Semerci, Ç. (2007), *Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31(2), 125-140.

Senemoğlu, N. (2018), *Gelişim Öğrenme ve Öğretim; Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Sertel, Y. (2014), *KKTC İlkokul Öğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, DAÜ.

Şişman, M. (2007), *Eğitim Bilimine Giriş* (3. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Sivri, H. (2019), *Okul Yöneticileri ile Öğretmenlerinin Öğrenci Merkezli Eğitim*

İlkelerini Benimseme Düzeyleri ve Okul Etkililiğine Yönelik Görüşleri

Arasındaki İlişki, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü.

Tan, Ş. (Ed.) (2015), *Öğretim ilke ve yöntemleri*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Ünver, G. & Demirel, Ö., (2004), *Öğretmen Adaylarının Öğrenci Merkezli Öğretimi*

Planlama Becerilerini Geliştirme Üzerine Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, 188-195.

Uşun, S. (2016), *Eğitim Program Değerlendirme; Süreçler Yaklaşımlar ve Modeller*,

Ankara: Anı Yayıncılık.

Wikipedia.(2017),*Okul*

Öncesi

Eğitim,

https://tr.wikipedia.org/wiki/Okul_%C3%B6ncesi_e%C4%9Fitim

(22.05.2019).

Yeşilyurt, E. (2013), *The Effect of Curriculum Development Course on Preservice*

Teachers' Cognitive Awareness of Curriculum Development, Kuramsal

Eğitimbilim Dergisi, 6(3), 316-342.

Yeşilyurt, Z. C. (2011), *Çocukları Anaokuluna Devam Eden Ebeveynlerin Okul*

Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Kurumların Bu Beklentileri

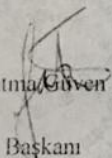
Karşılama Durumları, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü.

Yıldızlar, M., Kargı, E., Bozcan, E. Ü., (2011), *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anaokullarında ‘Okul Deneyimi’ Uygulamaları: Okul Öncesi Eğitimde İyi Örnekler Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, E- Journal of New World Sciences Academy, 6(1), 562- 568.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Uygunluk Yazısı

 Doğu Akdeniz Üniversitesi <i>Eden, Bilgi, Gelişim</i>	Eastern Mediterranean University <i>Virtue, Knowledge, Advancement</i>	99628, Gazimağusa, KUZLEY KIBRIS / Famagusta, North Cyprus, via Mersin-10 TURKEY Tel: (+90) 392 630 1995 Faks/Fax: (+90) 392 630 2919 E-mail: bayek@emu.edu.tr
Etik Kurulu / Ethics Committee		
Sayı: ETK00-2019-0242	12.11.2019	
Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.		
Sayın Buse Nur Uzun (18500354)		
Eğitim Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi.		
Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 12.11.2019 tarih ve 2019/26-05 sayılı kararı doğrultusunda "Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında 2. Sınıf 'Okul Öncesi Eğitim Programları' Dersi Kapsamında Öğrenci Merkezli Öğretim Programına İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri" adlı yüksek lisans tez çalışmanız, Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel danışmanlığında, Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.		
Bilgilerinize rica ederim.		
 Prof. Dr. Fatma Güven Lisaniler Etik Kurulu Başkanı		
FGL/ns.		
www.emu.edu.tr		

Ek 2: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Okul Öncesi Öğretmen Adayları Katılımcı Bilgilendirilmiş Onam Formu (Anket)

Öğretmen Adayları Gönüllü Katılım Formu

Değerli Öğretmen Adayları,

Ben Buse Nur Uzun, Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim alanında Yüksek Lisans öğrencisiyim. Yüksek Lisans Tezimde Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ Dersi Kapsamında Öğrenci Merkezli Öğretim Programına İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri üzerine araştırma yapıyorum. Bu araştırmada amacım, Okul Öncesi Eğitim Programlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve *dersin içeriğini ve uygulanışını geliştirmektir.*

Araştırma gönüllük esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmak ya da katılmamak sizin isteğiniz doğrultusundadır. Araştırmaya katıldıktan sonra istediğiniz zaman diliminde araştırmayı bırakma hakkına sahipsiniz. Araştırmada toplanılacak veriler tamamen araştırma kapsamı için kullanılacak olup, kişisel bilgiler ve toplanılan veriler gizli tutulacaktır. Buradaki amacım, ölçek verilerini daha ayrıntılı inceleyebilmektir. Elde edilen bilgiler gizlilik ilkesine uygun korunacaktır.

Ölçek ile ilgili herhangi bir sorunuz olursa benimle veya danışmanım ile iletişime geçebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmaya gönüllü iseniz, lütfen aşağıda verilen boş yerleri doldurup, imzalayınız. Şimdiden teşekkür ederim.

Öğretmen Adayının Adı- Soyadı

Tarih

İmzası

Araştırmacı

Buse Nur Uzun
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi
busenur026@hotmail.com
Telefon: 05338255500

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel
Eğitim Bilimleri Bölümü
bengi.sonyel@emu.edu.tr
Telefon:6302390

Okul Öncesi Öğretmen Adayları Katılımcı Bilgilendirilmiş Onam Formu (Yarı Yapılandırılmış Mülakat Soruları)

Öğretmen Adayları Gönüllü Katılım Formu

Değerli Öğretmen Adayları,

Ben Buse Nur Uzun, Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim alanında Yüksek Lisans öğrencisiyim. Yüksek Lisans Tezimde Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ Dersi Kapsamında Öğrenci Merkezli Öğretim Programına İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri üzerine araştırma yapıyorum. Bu araştırmada amacım, Okul Öncesi Eğitim Programlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve *dersin içeriğini ve uygulamasını geliştirmektir.*

Araştırma gönüllük esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmak ya da katılmamak sizin isteğiniz doğrultusundadır. Araştırmaya katıldıktan sonra istediğiniz zaman diliminde araştırmayı bırakma hakkına sahipsiniz. Araştırmada toplanılacak veriler tamamen araştırma kapsamı için kullanılacak olup, kişisel bilgiler ve toplanılan veriler gizli tutulacaktır. Görüşme süresini izniniz olursa kayıt altına almayı isterim. Buradaki amacım, verileri daha ayrıntılı inceleyebilmektir. Elde edilen ses kayıtları gizlilik ilkesine uygun korunacaktır.

Yarı yapılandırılmış mülakatlar ile ilgili herhangi bir sorunuz olursa benimle veya danışmanım ile iletişime geçebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmaya gönüllü iseniz, lütfen aşağıda verilen boş yerleri doldurup, imzalayınız. Şimdiden teşekkür ederim.

Öğretmen Adayının Adı- Soyadı

Tarih

İmzası

Araştırmacı

Buse Nur Uzun
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi
busenur026@hotmail.com
Telefon: 05338255500

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel
Eğitim Bilimleri Bölümü
bengi.sonyel@emu.edu.tr
Telefon: 6302390

Okul Öncesi Eğitim Programları Dersini Vermiş Olan Öğretim Üyesi
Katılımcı Bilgilendirilmiş Onam Formu (Yarı Yapılandırılmış
Mülakat Soruları)

Öğretim Görevlileri Gönüllü Katılım Formu

Değerli Öğretim Görevlileri,

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim alanında Yüksek Lisans öğrencisiyim. Yüksek Lisans Tezimde Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında 2. Sınıf ‘Okul Öncesi Eğitim Programları’ Dersi Kapsamında Öğrenci Merkezli Öğretim Programına İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri üzerine araştırma yapıyorum. Bu araştırmada amacım, Okul Öncesi Eğitim Programlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve *dersin içeriğini ve uygulandığını geliştirmektir.*

Araştırma gönüllük esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmak ya da katılmamak sizin isteğiniz doğrultusundadır. Araştırmaya katıldıktan sonra istediğiniz zaman diliminde araştırmayı bırakma hakkına sahipsiniz. Araştırmada toplanılacak veriler tamamen araştırma kapsamı için kullanılacak olup, kişisel bilgiler ve toplanılan veriler gizli tutulacaktır. Görüşme süresini izniniz olursa kayıt altına almayı isterim. Buradaki amacım, verileri daha ayrıntılı inceleyebilmektir. Elde edilen ses kayıtları gizlilik ilkesine uygun korunacaktır.

Yarı yapılandırılmış mülakatlar ile ilgili herhangi bir sorunuz olursa benimle veya danışmanım ile iletişime geçebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmaya gönüllü iseniz, lütfen aşağıda verilen boş yerleri doldurup, imzalayınız. Şimdiden teşekkür ederim.

Öğretim Elemanının Adı- Soyadı

Tarih

İmzası

Araştırmacı

Buse Nur Uzun
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi
busenur026@hotmail.com
Telefon: 05338255500

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Bengi Sonyel
Eğitim Bilimleri Bölümü
bengi.sonyel@emu.edu.tr
Telefon: 6302390

Ek 3: Öğrenci Anketi

	Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Öğrenci Merkezli Eğitimi Algılama Ve Uygulama Düzeylerinin Belirlenmesi	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
	Öğretmenimiz;					
1	ÖME için yeterli bilgiye sahiptir					
2	Öğrencinin etkinliklere katılımını sağlar					
3	Öğrenciyi öğrenmeye güdüler					
4	Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alır					
5	Öğrencinin ödev ve proje çalışmalarına göre değerlendirme yapar					
6	ÖME için öğretmenin eğitime ihtiyacı vardır					
7	Öğrencilere sorumluluk verir					
8	Öğrenciyi doğru sorularla bilgiye ulaştırır					
9	Ders materyallerini verimli kullanır					
10	Öğrenciyi ödüllendirir					
11	Öğrenciye kendini özgürce ifade etme fırsatı verir					
12	Dersi kitaptan anlatır					
13	Öğrenci merkezli eğitimi öğreten bir dersimiz olmalı					
14	Yenilikleri takip eder					
15	Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur					
16	Eğitim teknolojilerini etkin olarak kullanır					
17	Bilgiden çok bilgiyi edinme yollarını gösterir					
18	Değerlendirmeyi test ile yapar					
19	Proje ve ödevlerle ölçme ve değerlendirme yapar					
Öğrenci;						
20	ÖME hakkında yeterli bilgiye sahibim					
21	Öğrenci merkezli eğitimde öğretmen tamamen pasiftir					
22	Geleneksel yöntemde öğrenme daha etkin gerçekleşir					
23	ÖME gerekli bir sistemdir					
24	ÖME' yi uygulamak için daha çok erken					
25	ÖME fakültemizde işe yaramaz/yaramıyor					

Ek 4: Öğrenci Görüşme Soruları

1. Size göre ÖME nedir ve amacı nelerdir?
2. Size göre ÖME ‘de öğretmenin ve öğrencinin rolü nedir?
3. Size göre fakülte ve derslikler ÖME için uygun alt yapıya sahip midir?
4. Size göre ÖME’nin geleneksel yönleme göre avantajları nelerdir?
5. Size göre ÖME’nin geleneksel yönleme göre dezavantajları nelerdir?
6. Başka eklemek istedikleriniz var mı?

Ek 5: Öğretim Üyesi Mülakat Soruları

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

1. Size göre ÖME nedir?
2. Size göre ÖME’ de öğretmenin rolü nedir?
3. Size göre öğrencileriniz ÖME’ ye hazırlar mı?
4. ÖME hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?
5. Size göre ÖME’ nin amacı nedir?
6. Size göre ÖME’ de öğrencinin rolü nedir?
7. ÖME’ yi uyguluyorsanız öğrencileri aktifleştirmek için ne gibi faaliyetler yapmaktasınız?

8. ÖME' de ölçme ve değerlendirmeyi nasıl yapmaktasınız?

9. Size göre ÖME' yi uygulamak için üniversitenin araç gereçleri sizce yeterli mi?

10. ÖME' yi uyguluyorsanız kaynak kitap veya müfredat bulmada sıkıntı çekiyor musunuz?

11. Size göre fakülte ve derslikler ÖME için uygun alt yapıya sahip midir?

12. ÖME' nin gerekliliğine inanıyor musunuz?

13. Size göre ÖME' nin geleneksel yönleme göre avantajları nelerdir?

14. Size göre ÖME' nin geleneksel yönleme göre dezavantajları nelerdir?

15. Başka eklemek istedikleriniz var mı?

Ek 6: Veri Toplama Araçları için İzin

From: Bayram Ozer <ozar.bayram@gmail.com>
Sent: 10 March 2019 14:02
To: Bengi Sonyel
Subject: Re: Anket ve görüşme soruları için izin hakkında

Uygundur. Kullanabilirsiniz

Bengi Sonyel <bengi.sonyel@emu.edu.tr>, 8 Mar 2019 Cum, [12:20](#) tarihinde şunu yazdı:

Sayın Doç Dr. Bayram Özer
Tez danışmanlığını yapmakta olduğum öğrencim
Buse Nur Uzun için Habib Mancır'ın Yüksek
Lisansında kullanmış olduğunuz anket ve de
görüşme sorularından yararlanmak istiyoruz.
Eğer sizin içinde uygunsa lütfen bana geri dönüş
yapınız. Desteğinizden dolayı şimdiden
teşekkürler.

Asst.Prof.Dr. Bengi Sonyel
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi